DIRVA

★★★ THE FIELD

Nr. 13
Kovo-March 26, 1953
In two sections
Cleveland, Ohio

Lietuviai į Washingtoną Birželio 20-21 d.

Minėkim Lietuvos 700 m. sukaktį, pagerbkim Karalių Mindaugą

Rašo ADV. ANTANAS LAPINSKAS, ALTS Pirmininkas

1953 m. sukanka 700 metų kai lietuvių gimines ir kunigaikštijas sujungęs Mindaugas — apvainikuotas Lietuvos Karalium. Tai pirmasis istorijai žinomas Lietuvos karalius, kuriuo pasaulis pradeda daugiau domėtis, o kartu ir patirt, kad Lietuva turi gilią ir spalvingą istoriją.

Būdama senesnė už Ameriką ir daugelį kitų kraštų, lietuvių tauta turi progos iškelti savo garbingą praeitį kitataučiams ir jiems įrodyti, kad Lietuva buvo dar didesnė prieš 700 metų, negu ji buvo moderniškais laikais atsteigta. Tos progos nepanaudoti — būtų lietuvių tautos skriaudimas.

Į Amerikos sostinę Washingtoną šiandien durys daug atviresnės negu jos buvo bet kada kitada praeity. Į Washingtone esančiuosius Amerikos valdovus pasaulis žiūri, kaip į pasaulio išgelbėtojus. Ir lietuvių istorijai, Lietuvos praeičiai, jos kultūrai ir menui praskjinti kelią į pasaulį, per Washingtoną, šiandien yra daug lengviau. Ta proga ir kančioms ir skriaudoms apibudinti šiandien tinkamiausia vieta — Amerikos sostinė. Pagaliau, Karalius Mindaugas lietuviams yra tas pat, kas Amerikai George Washington, kurio vardu ir Jungtinių Valstybių sostinė pavadinta.

Tai gerai apsvarčiusi Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba nutarė panaudoti tą lietuviams palankų laiką ir suruošti lietuvių sąskridį sostinėje.

Minėdami šią svarbią sukaktį, turime progos Amerikos Kongresmenams, Senatoriams ir Augštiesiems Valdovams iškelti, ne vien Mindaugo laikus, bet Gedimino, Vytauto ir atgimusios moderniškųjų laikų Lietuvos nuopelnus pasauliui ir krikščioniškajai civilizacijai.

Lietuvos kultūrai parodyti kviečiami lietuviai menininkai suruošti Lietuvos ir lietuvių meno parodą sostinėje, muzikai ir kompozitoriai — Washingtoną supažindinti su lietuvių muzika.

1920 m. gegužės 15 d. Kaune įvyko pirmasis Steigiamojo Seimo posėdis Teatro salėje. Pagerbsim to Seimo dalyvius ir atžymėsim Steigiamojo Seimo sukaktį.

Bankiete numatoma turėti veik visų valstybių, ypač kuriose gyvena lietuviai, Kongresmenus ir Senatorius. Bus proga atvykusius iš plačiosios Amerikos lietuvių kolonijų atstovus supažindinti su jų valstybių atstovais.

Kadangi lietuviai prisidėjo kurti Ameriką ir ją ginklu ginti, karių motinos kviečiamos ko skaitlingiausiai dalyvauti. Jas norime pagerbti ir perstatyti mūsų augštiesiems pareigūnams Washingtone.

Prisiminsim ir baisiojo birželio lietuvių trėmimą į Sibirą ir lietuviams padarytą baisiausią skriaudą.

Lietuvių nuopelnai Amerikai, perstatyti Amerikos šeimininkams, daug kam pagelbės: jaunimui mokslintis, naujakuriams kurtis, profesionalams, biznieriams, kultūrininkams sėkmingiau veikti, skins kelią mūsų organizacijoms kovot dėl lietuvybės.

Norintiems matyt gražiąją Amerikos sostinę, ji bus autobusais aprodyta. Pamatysit Baltuosius Rūmus, Kongresą, Muziejus, valdžios namus ir kultūros bei istorines įstaigas.

SVARBU, kad birželio 20 ir 21 dienomis, tai yra šeštadienį ir sekmadienį pasinaudotų šia nepaprasta proga ir dalyvautų ko daugiausia lietuvių: organizacijų, draugijų, klubų atstovų, visuomenės veikėjų, profesionalų, biznierių ir pavienių lietuvių. Tėvai atvežkite savo jaunimą parodyti sostinėj suvažiavusių lietuvių kelti savo tautos gražių, kultūrinių, istorinių faktų. Veteranai, naujakuriai, karių motinos — visi laukiami gražiajam Washingtone, moderniškam, vėsinamam Statler viešbuty.

Posėdžiai prasidės šeštadienį, birželio 20 d. 10 val. ryto. Bankietas bus Presidential Ballroom salėje. Birželio 21 d. susipažinimas, apžiūrėjimas sostinės.

TAUTINĖS SĄJUNGOS VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Sekmadienį, kovo 22 d. Chicagoje, adv. A. Olio bute, įvyko pirmas naujos Tautinės Sąjungos valdybos posėdis. Posėdyje, be visų valdybos narių, dar dalyvavo A. Olis, J. Bačiūnas, B. Gaidžiūnas ir J. Valaitis.

Valdyba taip pareigomis pasiskirstė: Adv. A. Lapinskas — pirmininkas (seimo išrinktas), Dr. S. Biežis — I vicepirmininkas, Dr. J. Bartkus — II vicepirmininkas, P. Linkus — sekretorius ir T. Blinstrubas — iždininkas.

Pirmajam naujosios valdybos posėdyje nutarta iki birželio mėn. vidurio pasiruošti iškilmingai atšvęsti 700 metų Mindaugo karūnacijos šventę, kaip Lietuvos valstybės 700 metų sukaktį. Numatoma, kad centrinis minėjimas bus įvykdytas Washingtone, dalyvaujant atstovams iš visų kolonijų, kviečiant įtakinguosius JAV politikus ir visuomenininkus, ta proga iškeliant ir parodant lietuvių tautos dvasinius turtus.

Dalį parengiamųjų minėjimo darbų atliks pati valdyba, dalį adv. A. Olis ir dalį tam darbui angažuotas J. Valaitis. Visi Tautinės Sąjungos skyriai ir tautinės minties veikėjai bus paraginti minėjimui darniai pasiruošti.

MAŽOSIOS LIETUVOS TARYBOS VEIKLA

Hannoveryje, Vokietijoje, įvyko Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumo posėdis. Prezidiumas, apsvarstęs darbus, plačiai panagrinėjo įvairius "Keleivio" reikalus, pasigėrėjo keliais apylinkių patikėtinių įvykusiais sąskrydžiais ir nustatė tolimesnių skyrių lankymų ir ypač ryšių palaikymo su patikėtiniais planą.

Buvo svarstomas Vydūno paminklo klausimas. MLT laiko, kad Vydūnas ne tik jos, bet ir visos tautos garbės narys, todėl norėtų jo atminimą ypač gražiai įamžinti. Tam tikslui MLT žadėjo imtis iniciatyvos.

MLT prezidiumo vicepirmininku buvo išrinktas M. Gelžinis.

Gen. A. M. Gruenther, po konferencijos pas prezidentą Eisenhower. pareiškė, kad jo nuomone, sovietai karui dar nėra pasiruošę.

VILTIES NAMAI

Vilties-Dirvos namus šią savaitę savo auka paremė šie skaitytojai:

Nakas V., Rochester	$2.00
Mičiulis P., E. Chicago	2.00
Kubilinskas Br., Chicago	2.00
Liutkus Al., Cleveland	2.00
Vizbaras J., Worcester	2.00
Juodvalkis A., Chicago	5.00
Kazakas P., Hartford	5.00
Basalykas A., Toronto	1.00
Būgaitė Gr., Scranton	1.00
Žukauskas K., Welland	5.00
Juodikis J., Chicago	4.00
Vilička J., Cleveland	5.00
Čėsna K., Worcester	2.00
Šimkus J., Chicago	10.00
Svilas P., Flint	5.00
Bagdonas K., Detroit	5.00
Matusevičius A., Kenosha	2.00
Vėgelienė E., Hudson	2.00
Kasakaitis V., Cleveland	1.00
Stasiulis A., Collinsville	2.00
Slaviskas F., Detroit	1.00
Vaičius J., Cicero	1.00
Tallat-Kelpša, Cicero	2.00
Eigelis J., Chicago	3.00
Šimkus J., Detroit	1.00
Ambražiūnas A., Waukegan	5.00
Burneika Alf., New Britain	5.00
Dikinis D., So. Boston	1.00
Gruzdys V., Killbuck	5.00
Vitkus V., Rochester	2.00
Labuckas J., Brockton	1.00
Kuras P., Naugatuck	1.00
Kučiauskas K., Baltimore	2.00
Bubelis D., Rockford	2.00
Česonis J., Philadelphia	2.00
Petraška E., Omaha	2.00
Povilaitis J., Omaha	2.00
Jakštas J., Cleveland	2.00
Sukelis D., Chicago	5.00
Siliūnas K., Flushing	5.00
Vilčinskienė J., Cleveland	5.00
Markevičius A., E. Chicago	2.00
Virbickas L., Brooklyn	5.00
Mačys J., Adelphia	5.00
Pušneraitis J., Chicago	2.00
Kolupaila S., S. Bend	1.00
Petrikas V., Del Mar	5.00
T. Br., E. St. Louis	2.00
Kaunelis Ign., Detroit	2.00
Stokes P. V., Baltimore	1.00
Sketeris Ad., San Jose	1.00
Kalvaitis B., So. Boston	1.00
Šimaliūnas P., Philadelphia	1.00
Yurčikonis S., Detroit	2.00
Kašuba J., Great Neck	2.00
Strazdas Z., Hartford	1.00
Marcinkevičius J., Cleveland	2.00
Knystautaitė Gr., Warren	3.00
Vengris J., Amherst	5.00
Kušleikaitė O., Bridgewater	2.00
Mačiulaitis J., Detroit	5.00
Preikšas A., Canada	5.00
Tūbelienė J., Washington	5.00
Kavaliauskas V., Cleveland	1.00
Verbyla Ig., Cleveland	2.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame. Mes tikimės, kad mūsų nelengvą darbą parems ir kiti skaitytojai.

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Į Vilties Draugiją pastaruoju laiku įstojo:

Valys Vladas, Waterbury	$25.00
Koncė Alfonsas, Waterbury	10.00
Bogushas Chester, Waterbury	10.00
Žilinskas Jurgis, prof., Waterbury	10.00
Šimkus Neris, Hartford	10.00
Janušauskas Vladas, Waterbury	10.00
Belzaras Juozas, East Windsor Hill	10.00
Žilinskas Ksavera, MD, Naugatuck	10.00
Musteikis A., Detroit	10.00

Visais Vilties Draugijos reikalais kreiptis: 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

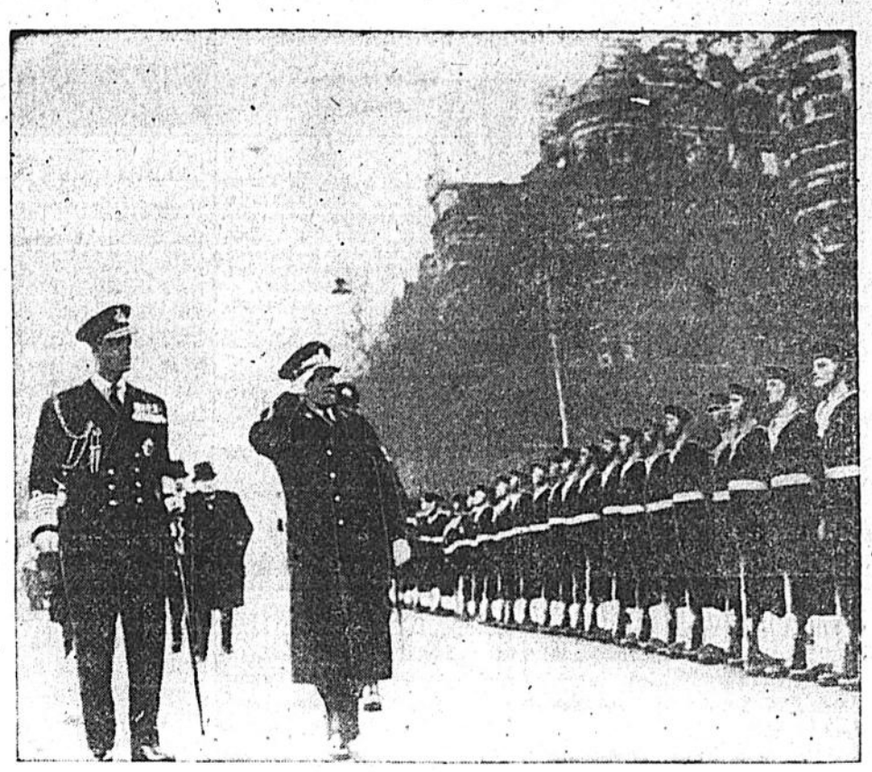

Tito, Juguslavijos diktatorius, Anglijoje oficialiai buvo priimtas labai iškilmingai. Teigiama, kad privačiai jam buvo pasakyta, kad Juguslavijoje daug ką reikia pertvarkyti, jei norima visiškos paramos.

Nuotraukoje Tito, lydimas Edinburgo kunigaikščio — Elzbietos II vyro, priima jūrininkų paradą.

Ką reiškia nauji sovietų manevrai?

AMERIKIEČIAI ŽIŪRI SKEPTIŠKAI. — KAIP SUPRASTI SOVIETŲ ŽODŽIUS IR VEIKSMUS? — KĄ DAVĖ TITO LANKYMASIS LONDONE? — VOKIEČIAI EUROPAI DUODA PAVYZDĮ

Sovietai Malenkovo lūpomis pradėjo naują "taikos kampaniją", o Jungt. Tautų posėdžiuose komunistų atstovai ir toliau reiškia savo tradicinį vakarų tvirtinimų paneigimą. Sovietai apgailestauja britų lėktuvų numušimą, tačiau tuo pačiu metu apšaudo amerikiečių lėktuvą ties Sibiro krantais. Kaip į visus šiuos manevrus žiūri Washingtonas?

Tenka žiūrėti skeptiškai — tvirtina JAV sostinės šaltiniai. **Amerika dar neužtrenkia durų pasitarimams su Kremliumi,** tačiau atidžiai stebi visus naujuosius Maskvos žmonių posūkius. Ar Malenkovas bando pradėti ką nors naujo, ar jis ir toliau vykdo Stalino taktiką: švelniai kalba ir šiurkščiai elgiasi? Čia vakarai svyruoja ir kol kas negali įspėti sovietinių norų. Kiekvienu atveju, kaip pastebi New York Times, jau prasidėjęs bandymų laikotarpis tiek Malenkovui, tiek ir Baltųjų Rūmų šeimininkui.

MASKVOS POSŪKIAI

Po Malenkovo žodžių apie taikingų priemonių galimą panaudojimą su užsienio kraštais, tuo pačiu ir JAV, pereitą šeštadienį Maskvos radijas kalbėjo apie "taikingą trijų bendradarbiavimą" harmoningai jiems siekiant laimėti antrąjį pas. karą. Tai priešinga ligšioliniams sovietų teigimams, esą, jie vieni laimėję karą.

Į Malenkovo teigimus, ir kitus manevrus prez. Eisenhoweris ir amerikiečiai bei kitų kraštų diplomatai J. Tautose atsakė abejingumu, skeptiškomis nuotaikomis. Juo labiau, kad visą pereitą savaitę ir šios pradžioje, **sovietai savo pareigas JTautose vykdė pagal seną paprotį bei tradicijas.** Jie vertė amerikiečiams visą kaltę dėl nusiginklavimo nevykdymo ir darė visa, kad įklampinti į beviltišką būklę naujojo JT sekretoriaus išrinkimo klausimą. Ir dabar atrodo, kad Trygve Lie bus paprašytas eiti savo pareigas ligi kitų metų vasario m., kada baigiasi jo išrinkimo laikas.

KO SIEKIA KALBOS APIE TAIKĄ?

Kaip suderinti lėktuvų apšaudymus ir gražias kalbas apie reikalą taikingai sugyventi? Vakarų stebėtojų nuomone, čia galima rasti du išaiškinimus. Viena, **sovietai norėtų suskaldyti vakarų sąjungą.** Kalbėdami apie taiką, sovietai turi paslėptą norą sumažinti vakarų pastangas ginkluotis ir nori viešai pasireikšti kaip susitarimo tarp didžiųjų skatintojai. Jie tikisi, kad sąjungininkai galės spausti amerikiečius pasitarimams su sovietais. Jei JAV sutiks, tai šitai galės atsiliept į vakarų gynybos pastangas, o jei ne — atsiras nepasitenkinimas sąjungininkų tarpe, gal vėliau ir skilimas.

Kita nuomonė, kad sovietai patys rimtai siekią kokio nors susitarimo. Čia svarstoma, kad po Stalino mirties reikalinga sovietinę imperiją sukonsoliduoti ir jei jie kalba apie taiką, tai savo gyventojų ir satelitinių vadų tarpe jie galės sudaryti nuomonę, kaip taikaus sugyvenimo norinčių žmonių... Jei įvyktų pasitarimai, tai, tų stebėtojų nuomone, **vakarai gal ir nereikalautų didelės kainos už susitarimą.** Tuo atveju prieš savo kraštą sovietai galėtų girtis dideliu diplomatiniu laimėjimu. Ar pasitvirtins kuri iš šių nuomonių? Laikas parodys.

KĄ TURI PARODYTI MASKVA?

Washingtonas, pasiruošęs "kalbėti ir klausyti", ką pasakytų Maskva, skeptiškai žiūri į žodžius ir norėtų veiksmų. JAV nuomone, **Maskva savo tikruosius taikos troškimus turėtų įrodyti,** atlikdama kokius nors taikingo pobūdžio veiksmus visoje eilėje opiųjų pasaulio vietų, kaip Korėjoje, Indokinijoje, Malajuose, Lenkijoje, Balkanų kraštuose, Berlyne, Vienoje, pagaliau pačiose J. Tautose. Taigi, Amerika dabar laukia žodžius remiančių veiksmų, kitaip sakant JAV ir jų prezidento atsakymas yra aiškus — jūs Maskvoje, pirmieji parodykit munis, kad norite ir siekiate taikos.

KRUŠČEVAS PARTIJOS PRIEŠAKY

Pereitą savaitę paskelbtas Malenkovo atsisakymas būti kom. partijos gen. sekretorium ir tų pareigų perdavimas Niki-

(Perkelta į 2 psl.)

Visam Pasaulyj

• Iš Europos ateina vis daugiau žinių, kad esąs didelis nepasitenkinimas dabartiniu NATO vadu gen. Ridgway. Į jo vietą jau minimas gen. Gruenther.

• Iš tautinės Korėjos vyriausybės sluogsnių tvirtinama, kad komunistinė Kinija, Maskvos išnaudojama, po Stalino mirties nori turėti daugiau savarankiškumo.

• Turkiją vėl ištiko skaudus žemės drebėjimas. Aukų skaičius žuvusiais siekia iki 1500. Sugriauta tūkstančiai namų.

• JAV jau priskaitoma 158,657,000 gyventojų.

• Irano vyriausybė vėl atmetė Anglijos pasiūlymą susitarti dėl ginčijamų žibalo reikalų.

• Jungtinėse Tautose vis dar nepasisekė susitarti dėl generalinio sekretoriaus vietos. Manoma, kad iki ateinančių metų reikės palikti Trygve Lie.

• Maskvoje paskelbta, kad kompartiją tvarkys penkių asmenų sekretoriatas, kuriam vadovaus Kruščevas.

• Čekoslovakijoj, vietoj mirusio ar nužudyto Gotwaldo pastatytas Zapotocky.

• Anglų maršalas Montgomery atvyksta į JAV pasitarimams. Jis yra NATO vyr. vado Ridgway pavaduotojas.

• Nuo kovo mėn. 17 d. Amerikoje panaikinta kainų kontrolė. Tuo pačiu laiku Anglijoje į privačias rankas gražinta geležies-plieno pramonė.

DIRVA
THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.
Subscription per year in advance: In the United States — $5.00 in Canada — $5.50, elsewhere — $6.50.
Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.
Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse $5.00, Kanadoje — $5.50, kitur — $6.00.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

IKAS ir KUR

• Vilties - Dirvos namų talką remdamas L. Virbickas iš Brooklyno rašo: "Linkiu Tamstoms, kad tie namai būtų tas židinys, kurio spinduliai, žiežirbos sklistų po visus kraštus ir žadintų mumyse tėvynės meilę ir ryžtą kovoti dėl Lietuvos laisvės".

Džiaugiuosi, kad štai dar vienas lietuvių tautos pastatas išaugo svetimoje žemėje, ir ne bet koks, bet sujungtomis rankomis ir gerais norais įsigytas."

• Dirvos bendradarbis J. V. Valickas, ilgesnį laiką buvęs Guatemaloj, dabar vieši Meksikoje ir greit žada grįžti atgal į JAV. Kelionė esąs labai patenkintas ir parsivežąs daug įspūdžių.

• Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija išleido gražią knygą "Vincas Krėvė Mickevičius." Kaina $2.00. Gaunama Dirvoje ir leidykloje.

• Birutė Pūkelevičiūtė, Kanadoje išleido eilėraščių rinkinį "Metūgės", kuris jau spėjo sukelti įvairų vertinimą. Rinkinys išleistas labai skoningas, dail. J. Akstino iliustruotas. Kaina $1.00. Gaunamas Dirvoje.

• Miškininkų Sąjunga išleido naują numerį savo žurnalo "Girios Aidas". Numeris skirtas miškininko A. Rukuižos pagerbimui. Turi ir daug kitų įdomių rašinių. "Girios Aidą" galima gauti šiuo adresu: P. Šilas, 1013 West 19 St., Chicago 8, Ill.

• Lietuvių, latvių ir estų Centro Komitetų sutarimu, Vokietijoje įsteigta Pabaltijo spaudos agentūra. Agentūra leidžia vokiečių kalba biuletenį "Baltische Korrespondenz". Pirmasis to biuletenio numeris išėjo kovo mėn. Ateityje numatoma jį leisti kas du mėnesius.

• Belgija vėl verbuoja tremtinius darbams kasyklose. Minimas atlyginimas nuo 196 iki 315 belgų fr. (nuo 16 iki 26 DM) per dieną. Nurodoma, kad Belgijoje šiuo metu dirbą 15,000 tremtinių anglies kasyklose.

• Vasario 16 gimnazija, Diepholze, naujuosius mokslo metus pradeda balandžio mėn. 14 d. Tai bus ketvirtieji šios gimnazijos išlaikomos viso pasaulio lietuvių aukomis, veiklos metai.

Šiais 1952-53 mokslo metais Vasario 16 gimnazijoje mokėsi 153 mokiniai. Gimnazijos vadovybė jau gauna prašymų iš naujų mokinių, norinčių gimnaziją lankyti.

• Vokiečių skautai stengiasi padėti tremtiniams, kurie norėtų studijuoti Vokietijos universitetuose. Jie pasiryžę tarpininkauti atitinkamose vokiečių įstaigose, išrūpinti studentams lengvatų. Tuo reikalu Braunschweigo vokiečių skautų akademikų skiltis kreipėsi ir į lietuvių skautų vadovybę, prašydama nurodyti jiems kandidatus.

• Pranas Sutkus, mūsų bendradarbis Korėjos fronte, baigęs karinę tarnybą Korėjoje, grįžta į JAV. Pakeliui žada aplankyti eilę salų ir įspūdžius parašyti Dirvoje.

• Chicago Daily Tribune kovo 21 d. vedamajame rašo, kad už dviejų metų bus renkami kandidatai to miesto burmistro (mayoro) vietai. Ir geriausiu kandidatu iškelia Antano Olio asmenį, kuris vadovaudamas Sanitary district, parodęs didelius organizacinius sugebėjimus.

• Memmingene, Vokietijoje, gyveną lietuviai netrukus bus perkelti iš stovyklos į naujai pastatytas kolonijas.

LIET. TAUT. KORP. SAMBŪRIO NARIAMS CHICAGOJE

Kovo mėn. 28 d. (šeštadienį) 7 val. vakaro Lietuvių Auditorijos mažojoj salėj, 3133 S. Halsted St., kviečiama L. T. Korp. Sambūrio sueiga.

Visi Sambūrio nariai prašomi kuo skaitlingiausiai sueigoje dalyvauti, nes bus renkami valdomieji organai. Taip pat primename visiems kolegoms, kurie dar nėra sumokėję nario mokesčio bei neišpildę savo pasižadėjimų Diepholzo gimnazijai, pasistengti kuo greičiausiai tai sutvarkyti.

Nuomonės

NEBEIŠLAIKĖ NERVAI...

Šiais metais Tautinės Sąjungos seime Vienybės boso nesimatė. Ir tai buvo geras ženklas, nes daugelis maneė, kad po seimo bus mažiau pamfletų. Bet apsiriko. Nervai visvien neišlaikė ir Vienybė Nr. 12 pasistengė seimą taip atpasakoti, ne taip kaip jame buvo, bet taip, kaip Vienybė norėjo kad būtų...

Tame seimo atpasakojime aiškinama skaitytojams, kad ir Dirva buvusi baisiai puolama ir ginama, kad net redaktorius žadėjęs pasitaisyti... Ar tik Dirva nebus Vienybės jautriausia vieta. Bet iš to niekas neišeis. Dirva ne privačių asmenų kromelis, ir Dirva skirta ne intrigoms organizuoti. Ji turi kilnesnių tikslų.

Jei būčiau seime nedalyvavęs, gal ir būčiau Vienybės klaidinamas. Bet įdomu kaip į tokius Vienybės rašinius pažiūrės visi tie, kurie seime dalyvavo? Teisingai sakoma, kad redaktoriaus moralė visad yra tikrasis laikraščio veidas. Taip ir šiuo atveju.

K. S., Philadelphia

"If It's Good for Your Garden-
WE HAVE IT!"
• GRASS SEEDS
• VEGETABLE SEEDS
• FLOWER SEEDS
• INSECTICIDES
• FERTILIZERS
• LIME — PEAT MOSS
• POWER MOWERS
• CULTIVATORS
• WILD BIRD SEED
We Give Eagle Stamps
SOUTH EUCLID
GARDEN SUPPLY CO.
4318 MAYFIELD RD.
COMPLETE GARDEN SUPPLIES
EV 1-1866

Kai pragyvenimo kaina šioje apylinkėje pakilo 92% nuo 1939, vidutinio elektros kiekio, gaunama iš Illuminating Company namų naudojimui, kaina sumažėjo 25%.
Laikyti elektros kainą žemą buvo Illuminating Co. tikslas per 60 metų.

Kada infliacija labai padidino ne tik gyvenimo kainą, bet ir mūsų elektros patarnavimo perdavimo kainą, mes labiausia džiaugiamės dėl šios žemos elektros namų reikalams kainos. Elektra yra šiandien geriausias pirkinys geresniam gyvenimui.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

KĄ REIŠKIA NAUJI MANEVRAI?

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

tai S. Kruščevui nereiškia Malenkovo galios sumenkėjimo. Kruščevas jau nuo seniau buvo laikomas Malenkovo žmogum, tačiau tai, kad įsileidžiamas dar vienas asmuo į tas vietas, kurias savo žinioje turėjo vienas Stalinas, nereiškia, kad Malenkovui ateity būtų lengva virsti visus savo voratinkliu apjungiančia viena valdovo asmenybe.

TITO SUSITARĖ SU BRITAIS

Per savo penkių dienų viešnagę Londone Jugoslavijos diktatorius Tito ne tik lankėsi pas karalienę Elzbietą, lankė baletą ir šokėjai Moirai Shearer įteikė rožių puokštę, bet turėjo visą eilę pasikalbėjimų su W. Churchilliu ir kitais britų politikais. Tito išvyko atgal, būdamas visai patenkintas ir nurodęs, kad pasiekęs viso, ko tikėjęsis. Susitarta, kad **Jugoslavijos užpuolimas neturėtų būti laikomas vietiniu konfliktu** ir numatyta britų pagalba jugoslavams ginklais ir garantijomis. Vakarų laikoma, kad tas vizitas bus prisidėjęs prie Tito prestižo pakėlimo ir gal prie satelitų paskatinimo sekti Tito pėdomis. Kalba apie agresiją prieš Jugoslaviją gali būti laikoma įspėjimu Maskvai ar jos satelitams nesikėsinti prieš šį Balkanų kraštą.

Užpuolimo atveju į konfliktą įstotų ne tik britai, bet ir NATO valstybės su Amerika, o Jugoslavijai neseniai pasirašius sutartį su Graikija ir Turkija, NATO sąjungos dalyviais, dabar ir jugoslavus netiesiogiai jau galima laikyti įstojusiais į NATO gynybos sistemą. Jei Jugoslavija, komunistinis, nors prieš Maskvą nusistatęs kraštas, žada eiti drauge su Vakarais, šitai juos džiugina ir teikia kai kurių vilčių, tačiau, kaip savo vedamajame pastebi "N. Y. Times", tie vakarai norėtų ir patirti, ar Tito yra linkęs savo krašte įvesti tuos religinius ir civilinės laisvės principus, kuriuose yra išaugęs vakarų pasaulis. Teks palaukti atsakymo, o jei jugoslavai ateity laikytųsi pasižadėjimų ir visa savo jėga atsispirtų prieš užpuoliką, tai jie neabejotinai žymiai prisidėtų prie taikos išlaikymo.

VOKIETIJA DUODA PAVYZDĮ

Prieš savaitę, kovo 19 d., Vakarų Vokietijos žemiesiems rūmams patvirtinus abi sutartis su vakarais, (balsų santykis 224 prieš 165) atidaryti vartai sutartis patvirtinti ir augštiesiems rūmams (Bundesrat). Tačiau po to dar teismas aiškins, ar vokiečių apginklavimas suderinamas su konstitucija. Rudenį numatomi rinkimai V. Vokietijoje dar galės įnešti kokių nors kliūčių. Bet šiaip iš vokiečių nelaukiama didesnių staigmenų, o su didesniu nerimu žiūrima į prancūzus. Jų vyriausybei priklausant nuo gaulistų, nesitikima, kad sutartys būtų ratifikuotos ligi rudens. Kai kurių išsiaiškinimų laukiama ir iš šią savaitę prasidėjusių pasitarimų Washingtone tarp atvykusių prancūzų premjero Mayero, užs. reik. min. Bidault ir JAV valdžios atstovų. Neabejotinai, prancūzai pasijus šiokioje tokioje spaudimų ugny.

(al)

STAIGMENA KNYGŲ RINKOJE

Šiomis dienomis iš spaudos išėjo Francis Mauriac romanas "Gimdytoja". Knygą vertė A. Vaičiulaitis, išleido knygų leidykla "Terra", knyga gaunama DIRVOJE, leidykloje ir pas platintojus.

Mauriac yra vienas žymiausiųjų šiandieninės Europos rašytojų ir paskiausiasis Nobelio laureatas. Gimė jis 1885 m. ir anksti jaunystėje susidomėjo literatūra. Jo veikalai įdomūs stipria intryga, žmogiškųjų aistrų audromis, pilku ir niūriu gyvenimu, tiesiu ir atviru žodžiu, sultinga stilium. Francois Mauriac Lietuvoje mums buvo žinomas iš visos eilės vertimų, tačiau emigracijoj ši knyga kol kas pirmoji.

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons
PARSON'S PAINTING CO.
BRUSH OR SPRAY
Commercial Residential Industrial
PAINTING AND DECORATING
Specialists in Color Harmony
"PERC"
4500 EUCLID AVENUE
HE 1-4735

Greetings and Best Wishes
To My Many Friends
JUDGE
LEE E. SKEEL
COURT OF APPEALS

BEST WISHES
To All Our Friends
Leonard Electric Mfg. Co.
★
3907 Perkins Avenue
HEnderson 1-8736

Greetings and Best Wishes
MOSS FLOOR COVERING CO.
QUALITY LINOLEUMS
10529 St. Clair Avenue
GLenville 1-4368

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
DAIRYMEN ICE CREAM COMPANY
3068 WEST 106th ST. OR 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday
The G. M. McKelvey COMPANY
FEDERAL, HAZEL AND COMMERCE STREETS
YOUNGSTOWN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
RKO KEITHS 105th THEATRE

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
CRANE CO.
6215 CARNEGIE AVENUE
UT 1-2400

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons
LINWOOD DRY GOODS STORE
We Carry a Complete Line of the Finest Dry Goods
At the Lowest Price
1713 EAST 55th ST. EN 1-6918

Gubernatorius Fine iškėlė lietuvius

Kalba, pasakyta A. Olio pagerbimo pobūvy, Philadelphijoj

Am. Liet. Tautinės Sąjungos seimo metu buvo pagerbtas pirmasis tos Sąjungos pirmininkas adv. Antanas Olis, Am. Liet. Tarybos vicepirmininkas ir Chicagos miesto Sanitarinės Tarnybos Direkcijos pirmininkas.

Advokato Olio pagerbime dalyvavęs Pennsylvanijos Valstybės gubernatorius John Fine pasakė ilgą ir įspūdingą kalbą. Pirmiausia jis pasidžiaugė ta proga pasimatęs su senais savo bičiuliais lietuviais iš jo gimtinės — Nanticoke miesto, — buvusiu universiteto sporto instruktorium Paukščiu ir dabartiniu Chcagos apskrities iždininku Jonu Brenza, vaikystės draugu.

Gubernatorius prisiminė, kad Wyoming Slėnis Pennsylvanijos Valstybėje yra nemažas Amerikos lietuviškumo lopšys, kuriame gimė ir augo keletas didžiųjų lietuviškų organizacijų, lietuviška spauda.

Gubernatorius pastebėjo, kad jis į Olio pagerbimo vakarienę atvyko susipakavęs daiktus skridimui į Nevados valstybę stebėti atominių bandymų, nes jis būtų jautęsis tikrai daug nustojęs Antano Olio pagerbime nedalyvaudamas. Nurodęs, kad Pennsylvanijos valstybė plotu yra 3 su puse kartų didesnė už Lietuvą, gubernatorius betgi pastebėjo, kad ne dydis žemės plotų ar žmonių skaičius yra reikšmingiausi, bet žmonių dvasia pasišventimas ir viltis bei būdas kaip tas gyvenimas tvarkosi yra reikšmingesni tiek pavienio žmogaus tiek tautų gyvenime. Gubernatorius pastebėjo, kad jis tai sako tikslu pagyvinti tą jausmą, meilę ir ištikimybę, ir pasišventimą, kuriuos kiekvienas lietuvių kilmės amerikietis turėtų turėti prisiminimams kas buvo Lietuvos valstybė ir atnaujinti viltį, kokia Lietuva galės būti, kai geležinė uždanga bus bėl nustumta.

"Lietuva teturėjo tik tris milionus gyventojų, bet puikių žmonių,", pastebėjo gubernatorius, "3 milionus tos pat tautybės ir tos pat savitos kultūros; kalbančių ta pačia sava kalba; taip pat žmonių su garbingomis ir didžiomis tradicijomis. Lietuviai bene bus pirmieji turėję kraštą, kuris tęsėsi nuo Baltijos iki Juodosios jūros. "Aš manau, sakė Pennsylvanijos gubernatorius, kad greičiausia tas įgimtas didingumas, kurį jie turėjo ir kitus įkvėpė panašiai elgtis, kaip tie, kurie sujungė tuos plačius kraštus, tada skirtus gražiam žmonių sugyvenimui. Ir Pennsylvanija, savo kūrėjo William Penn kuriama tą atliko tais pačiais pagrindais: laisve, teisingumu ir lygybe. Ir taip yra. Šiandien Amerikoje broliškosios meilės dėsnis, dvasia ir įstatymai yra ne tik skelbiami, bet jų laikomasi ir gyvenime. Žmogaus augščiausi siekimai čia pavirto į valdymosi būdą, kurio priedangoje išsivystė laisvės ir teisės siekiniai. Šiandien tai yra viltis ne tik laisvųjų žmonių, bet ir pavergtųjų, kurie siekia vėl tapti laisvais.

"Girdėjome apie sutartis ir paktus ir kraštus, kaip Lietuva ir Lenkija. Ir kiti girdėjo apie sutartis, abišalius, tarptautinius, kartais daugiašalius, ir deja, kartumui, nusiminimui ir nelaimei, jie taip pat žino, kad susitarimai ir paktai, kartais labai mažai reiškia.

Lietuva žino, kad ji turėjo susitarimus su Rusija dėl savitarpio apsaugos, kaip lygiai dėl savitarpio pagalbos, ir Lietuva taip pat gerai žino, kaip ir visi jos sūnūs, kur jie begyventu, kad tos sutartys ir paktai buvo padaryti vienai šaliai jau iš anksto, dar pasirašymo metu, turėjus galvoje tu susitarimų sulaužyma ir pavergimą.

Karai vis dažniau ir dažniau kartojasi. Mes kalbame apie tautų apsisprendimą ir teisę laisvu balsavimu išsirinkti sau valdžią. Apie tuos dalykus yra daug kalbama ir jie iškeliami, kai norima sujungti bendram darbui, bet po to, kai karai yra laimėti ir yra laimėjimai atšvęsti, pro pirštus visa tai praleidžiama bijant neva pakenkti žmonių vieningumui. Man atrodo, kad jeigu kalbama apie tautų apsisprendimą ir savarankiškumą tikslu laimėti karą, karą laimėjus tas ir turi būti įgyvendinta.

Baigdamas kalbą Pennsylvanijos gubernatorius Fine pabrėžė, kad lietuviai su kuriais jis mažas būdamas kartu gyveno, augo ir žaidė daug prisidėjo prie sukūrimo tokios Amerikos, kokia ji yra šiandien. Jis, Pennsyvanijos žmonių vardu pareiškė, kad jie gyvena tomis pačiomis viltimis ir siekimais, kaip ir Amerikos lietuvai.

Šią Pennsylvanijos gubernatoriaus kalbą ir visą eilę kitų seimo eigos darbų užrašyti iš New Yorko buvo atvykes "Amerikos Balso" redaktorius kpt. P. Labanauskas. Gubernatoriaus kalbos ištraukos buvo girdėtos praėjusio sekmadienio 11 val. ryto "Am. Balso" programoje.

PAREIGOMS PASIKEITUS

DR. M. J. COLNEY

Turiu malonią pareigą padėkoti buvusiai ALT Sąjungos Centro Valdybai ir Tarybai už nuoširdų bendradarbiavimą. Per 22 mūsų veikimo mėnesius teko daug patirti ir pasimokyti. Dėka glaudaus bendradarbiavimo ir santaikos valdyboje buvo atlikta visa eilė 1951 metų seimo nutarimų, kuriais valdybai buvo pavesta atlikti. Tiesa, organizaciniame darbe 22 mėnesiai yra per trumpas laikas, kad būtų galima plačiau pasireikšti, tačiau vis dėlto daug kuo galima pasidžiaugti: štai, Bostono skyrius įsigijo savo gražius namus ir gali tuo pasididžiuoti; Elizabethe, N. J. veiklių žmonių pastangomis suorganizuotas naujas Sąjungos skyrius; Los Angeles, Calif. Sąjungos skyrius suorganizavo radijo valandėlę.

Sąjungos Centro Valdyba sugebėjo sukurti glaudžius santykius ir susitarti su kitu srovių veikėjais svarbesniais Lietuvos laisvinimo reikalais ir pan. Tiesa, vienas seimo pavestų darbų nepavyko išjudinti, būtent, 1951 metų seimas pavedė Centro Valdybai parengti įstatus ir sudaryti jaunimo organizacijai vadovybę. Tuo reikalu C. Valdyba kreipėsi laiškais ir per spaudą. Aplinkraščiu Nr. 3, tikime, kad be kita ko buvo pajudinta ir tos rezoliucijos autorių mintis, o taip pat paliesta visa eilė kitų klausimų, kaip pvz., kandidatai į tokią vadovybę. Deja, C. Valdyba nesulaukė jokių atsiliepimų į tuos klausimus. O pati viena Valdyba, be atitinkamos platesnės talkos, nesijautė pakankamai stipri ir galinti imtis tą reikalą tvarkyti. Galbūt ateityje Sąjungos Centro Valdyba suras daugiau talkininkų ir bus pajėgesnė tą darbą pastūmėti pirmyn.

Turiu garbės pasveikinti Spaudos ir Informacijos Komisiją bei jos pirmininką Vincą Rastenį. Tiesa, Spaudos ir Informacijos Komisija turėjo kitokią užduotį. Jos uždavinys buvo studijuoti ir organizuoti galimybes, kaip tautinės minties žmones aprūpinti spauda. Iš to gimė VILTIES draugija, kaip speciali, Sąjungos sukurta organizacija, tautinės spaudos leidimo reikalams. Gal nevisi sutiks, tai yra naturalu, kad VILties d-ja sukurta šiais, o ne kitais pagrindais, tačiau aš manau, jog visi sutiks, kad tai sukurta speciali organizacija, kuri rūpinasi tautinės srovės spauda. Gi anksčiau mes turėjome maldauti ir pasitenkinti kitų spaudos redaktorių malone, nes tautininkai savo spaudos neturėjo.

Reikia dar pažymėti, kad Spaudos ir Informacijos Komisija daug prisidėjo ir pagelbėjo išleisti aplinkraščius, kas Sąjungos C. Valdybai sutaupė laiko ir išlaidų.

Pradedant pareigas naujajai ALTS Centro Valdybai, ypač jos pirmininkui adv. Antanui Lapinskui, linkiu geriausios sėkmės ir visų skyrių bei visų mūsų Sąjungos narių nuoširdžios paramos. Aš, kaip buvęs Sąjungos pirmininkas, puikiai įvertinu, ką tai reiškia toji parama, o taip pat suprantu, kokia atsiranda mūsų veikloje spraga, kai susilpnėja tarp skyrių ir centro kontaktas. Nuoširdžiai linkiu, kad tas tarpusavio kontaktas, naujajai valdybai vadovaujant, dar padidėtų, kad ji susilauktų visų mūsų nuoširdžios talkos tautinių vertybių išlaikyme ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos darbe!

Šių metų "Oscar" dovaną laimėjo artistas John Wayne, vaidinęs Gary Cooper "High Noon." Greta jo artistės Olivia de Havilland ir Janet Gaynor.

Studentams

LIETUVIŲ STUDENTAMS IR VISUOMENEI

Mes, lietuvių studentų suvažiavimo dalyviai, susirinkę New Yorke, 1953 metų vasario 7-8 dienomis, nutarėme:

1. Būti solidarumo židiniu suskaldytoje lietuvių visuomenėje ir vieningu pasipriešinimo lizdu jos priešams.

2. Gaivinti mūsų kultūrinį, politinį ir visuomeninį gyvenimą ir įkvėpti daugiau turinio ir gyvybės mūsų spaudai.

3. Stiprindami lietuvių inteligentijos reikalingumą, nutariame, skatinti jaunimą siekti mokslo, sudarant tam sąlygas visokeriopos paramos organizavime.

4. Traukti jaunimą į lietuvišką veikimą ir įkvėpti jam tas vertybes, kurios įprasmintų mūsų gyvenimo turinį.

5. Visais įmanomais būdais informuoti kitataučius apie kenčiančią Lietuvą, o lietuvius skatinti pasisavinti iš kitų tautų tai kas gera, gražu ir kilnu.

6. Per darbą ir mokslą siekti to, kas šiandiena Lietuvoje įgyjama krauju ir dvasiniu pasipriešinimu smurtui — garbę ir teises savo kraštui.

A. Petrikas, A. Sužiedėlis, D. Devenytė, G. Zauniūtė

STUDENTŲ REZOLIUCIJA ŠALPOS REIKALU

Lietuvių Studentų suvažiavimo, įvykusio 1953 vasario 7-8 dienomis New Yorke, dalyviai, giliai suprasdami lietuvio studento sunkią medžiaginę būklę, priėjome šių išvadų lietuvių studentų šalpos reikalais:

1. Lietuvių šviesuomenės ugdymo dėliai studentų šalpos darbas yra visiems būtiniausia mūsų tautinio išsilaikymo sąlyga. Tuo tikslu, kviečiame visą lietuvių šeimą pavieniais ar organizuotais įnašais prisidėti prie studentų šalpos.

2. Lietuvių studentų šalpos darbas pasieks geresnių pasekmių bendradarbiaujant su Lietuvių Studentų Sąjungos veikiančia Lietuvių Studentų Šalpos Fondo Taryba. Esame dėkingi šalpos organizatoriams ir kviečiame lietuvių visuomenę šį darbą remti; kur galima organizuoti vietinius studentų šalpos sambūrius.

3. Visos veikiančios lietuvių studentų šalpos organizacijos kviečiamos šiame darbe palaikyti ryšį ir bendradarbiauti su Lietuvių Studentų Sąjunga.

A. Petrikas, A. Sužiedėlis, O. Devenytė, G. Zauniūtė

PASIŽYMĖJĘS JAUNUOLIS NAUJAKURYS

Antosės ir Mato Vaišnių gyv. Philadelphijoje sūnus Rimvydas Juozas Vaišnys 14½ metų, pereitą vasarą baigęs North-East Catholic High School, Philadelphia, su ypatingu pagyrimu — pirmuoju, dalyvavo konkursiniame egzaminų bandyme, kuriame dalyvavo apie 500 pasižymėjusiųjų moksleivių iš Pennsylvania ir New Jersey valstybių. Rezultate gavo 2000 dol. metinę stipendiją dvejiems metams studijuoti augštąjį mokslą Columbia arba Yale universitetuose, kaip vienas iš geriausiai šiuos egzaminus išlaikęs.

Būdamas pažangus moksle po dvejų metų galės gauti stipendiją vėl dvejiems metams. Studijuoti pasirinko mediciną-chemiją Yale universitete, kuriame iš lietuvių jis yra pakol kas tik vienas. Jaunam, gabiam ir darbščiam Rimvydui Juozui linkėtina geros sekmės moksle ir būti pavyzdingu ambasadoriumi atstovaujant lietuvius šiame universitete. (k. k.)

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS GARSUSIS IGNO ŠEINIAUS

RAUDONASIS TVANAS

Tai nelinksma knyga, ir visdėlto tai knyga, kuri turi būti skaitoma, nes ji tikrai pavaizduoja Lietuvos tragediją, — rašė apie jos daniškąją laidą danų laikraštis Berlingske Tidende.

Ši knyga yra ne tik svarbus šaltinis teisybei ir ypač sovietų taktikai pavergiant Baltijos valstybes pažinti, bet drauge labai įdomus, jaudinantis ir pilnas įtampos pasiskaitymas, — rekomendavo švedų skaitytojams Helsingsborgs Posten.

Bet Raudonasis tvanas turi didžiausią reikšmę mums, nes ten aprašoma mūsų pačių tragedija.

Paskubėkite užsisakyti šiuo adresu:

Stepas Zobarskas,
188 Logan Street,
Brooklyn 8, New York.

Knyga yra didelio formato, 328 pusl. Kaina $3.50. (14)

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

CLEVELAND FORM TOOL COMPANY

1643 EDDY RD. LI 1-4040

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

DR. G. H. SCHEVE

OPTOMETRIST

1732 EAST 55th STREET EX 1-2989

GREETINGS and BEST WISHES

STEEL FABRICATORS CO.

CENTER AND SPRUCE
TO 1-2643

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

WILLIAM E. MARSAL

SCIENTIFIC SHOE FITTERS
10519 CARNEGIE AVE.

Tai yra tiek pat senoviška išbaigti šiltą vandenį kaip ir šaltą. Modesniu vandens šildymu Jums niekad netruks karšto vandens.

Modernus vandens šildymas prasideda su A.U.I.-40—automatiškai, šildymu iš apačios ir įzoliuotu gaso vandens šildytum bent su 40 galionų talpa. Jūs naudojat karštą vandenį beveik kiekvienam reikalui, kiekvienam pritaikymui.

Automatinėms skalbimo mašinoms!

Reikalinga labai karšto vandens... automatiškams skalbimo mašinoms. Jums reikia automatiško vandens šildytuvo bent su 40 gal. talpa.

Kasdieniniui maudymuisi ir kitiems reikalams!

Atgaivinantis dušas ir prausimasis yra kasdieninio gyvenimo dalis. Taip pat šeimininkėms reikia užtektinai karšto vandens, kad pabaigtų įvairų namų plovimą. Vandens šildytuvo mažiau kaip su 40 gal. nepakanka.

Automatiniams indų plovėjams!

Automatiški indų plovėjai reikalauja labai karštò vandens, kad išplautų indus švariai. Todėl gauk modernų vandens šildytuvą bent su 40 gal. talpa.

ATSIMINK... be saiko karštam vandeniui

Automatic— Termostatas laiko automatiškai nustatytą temperatūrą.

Underfired— Šildymas yra iš apačios, todėl vanduo greičiau šyla.

Insulated— Gerai izoliuotas tankas laiko karštį vandenyje.

40-gallon— Mažiausias kiekis, kurio užtenka visiems karšto vandens reikalams.

every hour...every day you're glad it's Gas

The EAST OHIO GAS Company

Korėjos karas ir kas toliau?

DR. MARIJA ŽILINSKIENĖ

"Žiaurus ir beprasmis karas Korėjoje tebesitęs, kol kinai, kadaise korėjiečių, amerikonų ir daugelio čia kovojančių jungtinių tautų draugai, lies kraują ir aukos gyvybes už savo "mokytojus" rusus."

(Ad. Stevenson žodžiai spaudos atstovams Seoule).

Lygiai prieš savaitę suėjo 1000 dienų nuo Korėjos karo pradžios. Šio laikotarpio bėgyje veiksmai Korėjoje turėjo įvairių vardų, kaip "Korėjos konfliktas", "Policinė akcija". Prezidentas Eisenhoweris juos pagaliau pakrikštijo tikruoju vardu "Karas". Šita teisė priklausytų tik kongresui, bet pastarasis tos privilegijos dar neišnaudojo ir nesusipratimams Tolimuose Rytuose **karo garbės** oficialiai kol kas nesuteikė.

Kad Korėjos karas tikrai žiaurus ir skaudus byloja šie skaičiai, kurie rodo kiek žmonių aukų, neskaitant materialinių nuostolių, sudėjo JAV Korėjoje: žuvusių — 23,209, sužeistų — 95,246; dingo be žinios — 9,088, pateko nelaisvėn — 2,035.

Mūšiai vis dar tebesitęsia pusiausalio viduryje, maždaug toje pačioje vietoje, kurioje šiauriečiai užpuolė pietiečius 1950 m. liepos mėn. 25 d.

Atrodo, kaip tvirtina JAV spauda, kad padėtis stabilizavosi. Jeigu ir ateityje Korėjos klausimas bus sprendžiamas toje pačioje plotmėje, tai jaunimas ir toliau bus žudomas vis toje pačioje kovų linijoje, o materialiniai nuostoliai augs ir didės.

Teoretiškai Korėjoje prieš Raudonuosius kariauja 17 laisvojo pasaulio tautų, bet praktiškai vaizdas kiek kitoks. Didžiausia kovos naštą neša pietų Korėja ir labiausiai ją remia JAV.

Šių faktų akyvaizdoje JAV spauda daro šias išvadas: esą nenorima kritikuoti sąjungininkų: jie geri ir drąsūs kariai. Jų yra tiek, kiek atskiros šalys pajėgia atsiųsti. JAV žino, kad kai kurios valstybės kariauja prieš Raudonuosius kitose šalyse. Bet JAV piliečiai norėtų sąjungininkams priminti, kad jie kartais vien savo interesų dabodami, sulaiko JAV panaudoti tokius ginklus ir imtis tokių priemonių, kad stabilizavęsis karas Korėjoje pakryptų taikos pusėn. Amerikiečiai esą šiandieną svarsto, pvz., ar Jungtinė Britų Imperija teikianti 1,85% sausumos kariuomenės, 5,25% laivyno ir 8% oro pajėgų turi teisę mus priversti tęsti šitą karą ir tuo atveju, kada mes duodame 36,70 sausumos kariuomenės, 80,09 laivyno ir 90% visų oro pajėgų? Ar turi jie teisę reikalauti, kad imtumės naujų žygių tik jiems pritariant?

Jei JAV šiandieną nebūtų sąjungininkų varžoma, tai savo dar nenaudotais ginklais galėtų kinus taip paspausti, kad karas, o kartu su juo ir tos baisios žudynės tuojau sustotų. Žinoma, reikia tam ryžtingumo ir drąsos. Taigi JAV turėtų rasti drąsos pasakyti sąjungininkams: Mes daugiau nenorime aukoti savo sūnų bergždžioje ir beprasmėje kovoje. Mes tikime, kad jūs eisite išvien su mumis ir tuo atveju, jeigu jums tektų išsižadėti kai kurių žemių arba pelningos prekybos.

Iš kitos pusės spaudas ragina savo visuomenę pabusti iš letarginio miego, budriai sekti politinius įvykius ir prisidėti prie kiekvieno žygio, kurį kraštas skelbs prieš komunizmą. Įdomu, kad JAV spauda vis dažniau primena, jog lemtingoji valanda artėja ir netik Europai, bet ir pačiai Amerikai. Pavojus esąs didelis: jeigu pvz., rusai pultų JAV per Aliaską, tai 70% jų lėktuvų pasiektų JAValstybes, nes maža yra šiaurėje bazių su labai negausiomis įgulomis.

Kai kas tikisi, kad grįžtąs į Jungtinių Tautų posėdžius Višinskis atvež naujų pasiūlymų Korėjos karui baigti. Bet jeigu tai ir įvyktų, vargu tie pasiūlymai būtų nuoširdūs, greičiau naujas bandymas laikui laimėti:

Todėl spauda sugestionuoja krašto valdžią ir patį prezidentą neatstumti naująjį Rusijos diktatorių, kada jis kalba apie taiką, bet čia pat perimti iniciatyvą ir pasiūlyti konkrečių žygių taikiems norams įrodyti, pvz., atitraukti sovietų kariuomenę iki Rusijos sienų. Jei Malenkovas su tuo nesutiktų, panaudoti tai propagandai prieš jį, tik ne taip švelniai, kaip iki šiol Amerikos Balsas naudojo.

Pagaliau atsiranda jau ir tokių balsų, kurie reikalauja nebesitenkinti nauja "išlaisvinimo" politika, bet imtis konkrečių išlaisvinimo žygių. Esą Eisenhoweriui paskelbus **išlaisvinimo** deklaraciją nieko naujo neįvyko. Laikas pagaliau suprasti, kad Raudonoji armija užėmė centro Europą jėga ir tik jėga galima ją iš ten pašalinti. Padėkime pavergtoms tautoms tą lemiamą kovą pradėti ir laimėti. Ar nelaikas tai padaryti šiandieną, kada dar rusų karo ginklų sandėliai nėra pakankamai pilni? Ir jeigu JAV negali išvengti karo su Sovietais, tai kodėl nepradėti dabar, nelaukiant kol jie vyraus atominių ginklų srityje?

Visiems buv. Lietuvos kariams

Bolševikų — komunistų teroras, taip negailestingai palietęs mūsų kraštą, jau 1940-41 metų laikotarpyje neaplenkė ir mūsų kariuomenės karių. Šimtai įvairaus laipsnio karininkų, puskarininkių ir eilinių karių buvo nužudyta, kalinta ir ištremta į Sovietų Rusijos gilumą privertčiamies darbams.

Susipažinus su turima mūsų tautos genocido kelią pavaizduojančia dokumentine medžiaga, matosi, kad okupantų teroro aktai, nukreipti prieš mūsų karius, yra išryškėję trimis etapais:

1. Okupantų pastangos izoliuoti mūsų karius 1940 metų bėgyje, vykdant masinius areštus ir trėmimus (prisimintini Švenčionėlių poligono įvykiai 1940 metų rudenį).
2. Priemonės prieš Lietuvos karius esančius jau raudonosios armijos daliniuose prasidėjus rusų - vokiečių karui.
3. Bolševikų — komunistų sistematinga akcija prieš pavienius asmenis karinėse formacijose ar civiliniame gyvenime.

Šiuo kreipiamasi į visus vakarų pasaulyje esančius buv. Lietuvos kariuomenės karius ir prašoma suteikti žinių apie patirtus mūsų karių žudymus, areštus, kalinimą ir trėmimą. Taip pat būsime dėkingi ir už suteikimą informacijų apie asmenis, kurie galėtų tokias žinias papildyti.

Turima ir ateityje gauta dokumentinė medžiaga pirmoje eilėje bus panaudota Lietuvos laisvinimo byloje, ryškinant raudonųjų despotų vykdomo genocido metodus jų okupuotuose kraštuose, o ypač pavergtoje Lietuvoje. Šioje srityje yra artimai bendradarbiaujama su Amerikos Lietuvių Taryba. Su parodymų davėjais bus tariamasi asmeniškai iki kurio laipsnio galima operuoti pateiktais faktais, o ypač parodymuose išvardintomis asmenų pavardėmis, kad nebūtų pakenkta palikusiems pavergtame krašte.

Surinktoji dokumentinė medžiaga be abejo paliks svarbiu faktoriumi Lietuvos kariuomenės ir jos paskirų dalinių tragedijos istorijai.

Lietuvių kalba duodamų parodymų — įvykių aprašymų notarizuoti nereikalinga. Reikalui iškilus bus paprašyta notarizuoti jų vertimus, kurie bus padaryti medžiagos sutelkimo vietoje.

Turimas žinias siųsti ir informuotis šiuo adresu: Lithuanian National Martirology Section, P. O. Box 1202, Cleveland, Ohio.

Kary, atlik savo pareigą ir prisidėk prie taip svarbios dokumentinės medžiagos sutelkimo darbo.

Gen. Povilas Plechavičius,
Lietuvių Sąjungos "Ramovė"
C. Valdybos Pirmininkas
Jonas Rimašauskas,

Lietuvių Tautinės
Martirologijos Skyriaus vedėjas
(prie LRbPK S-gos)

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Maželis Petras, Cleveland	$2.00
Vankevičius V., Hamilton	0.50
Naujokaitis Jonas, Cleveland	2.00
Blažys Ant., Cleveland	1.00
Patalauskas A., Detroit	1.00
Ketarauskas Br., Los Angeles	1.00
Vaičiūnas V., Detroit	1.00
Stankevičius J., Rochester	1.00
Strimavičienė A., Stamford	1.00
Saukevičius F., Cleveland	2.00
Matulevičius J., Wocester	1.00
Uždavinys Petras, Utica	1.00
Petrusevičius Rom., Cleveland	1.00
Žemaitis Birutė, Chicago	2.00
Gritėnas J., Toronto	0.50
Arnastaukas J., Paterson	1.00
Švarcas P. Dr., Collinsville	2.00
Juodikis J. Dr., Chicago	1.00
Pimpe Alf., Chicago	1.00
Vitkus V., Rochester	1.00

VARGO MOKYKLOS VOKIETIJOJE

Šiuo metu veikia šios lietuvių tremtinių Vargo Mokyklos Vokietijoje:

1. Augustdorfe — 16 mokinių, mokytojas Dr. V. Literskis;
2. Augsburge — 12 mokinių, mokytoja V. Augustaitienė;
3. Dillingene — 7 mokiniai, mokytoja O. Rauchienė;
4. Geesthachte — 11 mokinių, mokytojas A. Midveris;
5. Memmingene — 37 mokiniai, mokytojai: V. Vykintienė ir S. Vykintas;
6. Muenchene — 11 mokinių, mokytoja S. Laukaitienė;
7. Neustadte — 6 mokiniai, mokytojas J. Pareigis;
8. Rendsburge — 4 mokiniai, mokytojas Dr. L. Stelmokas;
9. Salzgitter-Lebenstedt — 93 mokiniai, mokytojai: F. Stončienė ir Masiliūnas;
10. Seedorfe — 6 mokiniai, mokytoja E. Beinarauskienė;
11. Hanau — 8 mokiniai, mokytoja B. Survilienė;
12. Wehnene — 45 mokiniai, mokytoja J. Atienė;
13. Wehnene — vaikų darželis su 25 vaikais, dėl lėšų stokos neveikia.

Materialinė suminėtų mokyklų padėtis yra sunki. Nors mokiniai neretai yra sušelpiami, bet trūksta lėšų pačioms mokykloms išlaikyti. Tam būtinai yra reikalinga 2.500 DM suma mėnesiui.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba (Litauisches Zentralkomitee, Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6, Germany, Br. Zone) šiam tikslui telkia lėšas. Užjūrio lietuvių visuomenė kviečiama organizuoti Vargo Mokykloms remti būrelius, kurie, pastoviai siųsdami aukas, kaip tai daro Vasario 16 gimnazijai remti būreliai, įgalintų Krašto Valdybą planingai skirstyti lėšas, kad būtų aprūpinti būtiniausi Vargo Mokyklų reikalai pagal jų svarbumą. **Inf.**

LATVIJOJE

Laikraštis "Die Clocke", Vokietijoje, kovo 3 d. duoda pranešimą iš Stockholmo, kuriame rašoma, jog iš Pabaltijo prasiskverbia žinios, kad ten vykdomi nauji bažnyčios ir dvasininkijos persekiojimai. Rygoje Gertrūdos bažnyčia esanti paversta komjaunimo klubu, o Nikalojaus bažnyčia Daugavpilyje — grūdų sandėliu. Agolos vienuolynas, visas vienuoles ištrėmus, paverstas darbininkų poilsio namais.

Yra likęs tiktai vienas katalikų vyskupas Springovics, 76 metų amžiaus. Liuteronų vyskupu pastatytas nuo bažnyčios atskirtas kunigas Gustav Turss.

Iš 2000 Lietuvoje buvusių kunigų beliko vos 100, visi kiti yra deportuoti. Ortodoksų bažnyčia Latvijoje pavesta Maskvos patriarchato žiniai. Šios bažnyčios vadovavimą Latvijoje yra perėmęs rusas Filaret. Nors ortodoksų bažnyčiai priklausančiųjų yra labai mažas skaičius, ji paskelbta valstybine bažnyčia. Kadangi visos kunigų seminarijos yra uždarytos, tiek katalikų, tiek evangelikų dvasininkija nebeturi prieauglio.

Apie bažnyčių padėtį Pabaltijo kraštuose panašiai rašo ir "Norddeutsche Nachrichten".

EVANGELIKŲ REGISTRACIJA KANADOJ

Registruojami lietuviai evangelikai Kanadoj. Pradedant nuo Velykų bus leidžiamas dvisavaitinis Parapijos Biuletenis lietuvių kalba. Jis bus dalinamas po lietuvių evangelikų pamaldų Toronte, Montrealyj ir Hamiltone. Kur tokių pamaldų nebus, ten Biuletenis bus išsiuntinėjamas paštu. Kas dar neturi ryšio, prašoma suteikti apie save žinių, pranešant savo ir šeimos narių vardus ir pavardes, amžių ir gyvenamą vietą. Kreiptis į Dr. Martyną Kavolį, 46 Rusholme Road, Toronto 3, Ontario, Canada.

PAMATYKIT ŠĮ GRAŽŲ NASH AUTOMOBILĮ

Lygaus kontinentiško projekto mašina... greita, žema, ištaiginga su žemesniu stogu už rato apdangas, su gilesniu saulės dangčiu, didesniais langais, ir su daugiau vietos viduj kaip bet kuriąj mašinoj dabar kelyje.

"TAI YRA PUIKI MAŠINA"

FORD & PAE NASH, INC.

6816 SUPERIOR AVE. EN 1-4505

BEST WISHES
To Our Many Friends

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS
OF DISTINCTION

Easy Terms can be Arranged

2027 EUCLID AVENUE
PR 1-7633

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

WEST SIDE FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

All Savings Insured Up To
$10,000

21510 Lorain Rd.
ED 1-6800

GREETINGS and BEST WISHES

STATE-COUNTY MUNICIPAL FOREMAN & LABORERS UNION LOCAL NO. 1099

PHIL MASTERSON Secretary

1651 EAST 24th STREET CH 1-8138

HOLIDAY GREETINGS
To Our Many Friends and Patrons

METROPOLITAN BUICK, INCORPORATED

1900 EAST 21st STREET

Phone: TOwer 1-3500

OHIO GREATEST BUICK DEALER

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

YOUNG'S AMERICAN & CHINESE RESTAURANT

Cantonese Family Dinners

Chinese Food To Take Out

OPEN DAILY 11:30 AM TO 1:00 AM SAT. TO 4:00 AM

2172 WARRENSVILLE CENTER FA 1-9676

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

PAKELIUI Į FLORIDĄ

Antrą kelionės dieną oras vėl pasitaikė gražus ir be sniego. Pasiryžom pravažiuoti ilgą kelio tarpą. Teko keliauti per Cincinnati, kuris guli šiauriniame Ohio upės krante. Tai paskutinis miestas pietvakariniame valstybės kampe. Cincinnati, antras po Clevelando Ohio, didmiestis su virš 700,000 gyventojų, išsimėtęs ant paupio kalnų, turįs įvairią pramonę.

Ohio upė, kuri dalina Ohio ir Kentucky valstybes, didelė ir gili, ateiteka nuo Pittsburgho, iš rytų. Ten, apsupa Pittsburghą, nuostabiai panašiai, kaip Neris ir Nemunas Kauną. Ši upė, tekėdama pietvakarų kryptimi, sudaro naturalę sieną, skiriančią Indiana šiaurėje nuo Kentucky pietuose, ir Illinois šiaurėje. Toliau į vakarus, prie Cairo, Ill., susilieja į Mississippi, didžiausią ir ilgiausią šaurės Amerikos upę, išsiliejančią toliau pietuose į Meksikos įlanką. Kas pavasarį, su retomis išimtimis, Ohio ir Mississippi upė sudaro savo pakraščių gyventojams nemalonumų ir tragedijų savo gausiais potviniais.

Pervažiavus vieną iš keleto Ohio upės tiltų, atsiradom Kentucky valstybėje, kurios keletas paupio miestukų beveik susijungę su Cincinnati ir skaitosi jo priemiesčiais.

Kentucky — "tolimų vakarų" kraštas tomis dienomis kai Atlanto pakraščių gyventojai jau kovojo už savo nepriklausomybę, baltaisiais pradėtas apgyventi tik apie 1760 metais. Ir 1790 metais įgijo valstybės teises. Ji davė tūkstančius savanorių 1812 metų karui, kada Britai puolė jauną Amerikos valstybę.

Pilietinio karo metu (1861-65) Kentucky buvo pietuose nuo demarkacijos linijos (Mason-Dixon Line, kurią sudarė Ohio upė). Nors ši valstybė nepriklausė pietinėms, kurios atsimetė iš Sąjungos, kai prezidentas Lincoln paskelbė negrų išlaisvinimo aktą. Kentuiky davė to karo laikotarpiui abu vadus — Lincoln'ą, kuris buvo gimęs Kentucky valstybėje ir vadovavo šiauriečiams. Ji davė ir atsimetėlių Konfederacijos prezidentą Jefferson Davies. Aktyviai dalyvavo ir kare, šiauriečiams duodama apie 90,000 kareivių, pietiečiams 40,000. Lincoln'o vadovaujama federalė kariuomenė betgi tuoj užėmė Kentucky ir jai neteko ilgai Konfederacijoje dalyvauti.

Kentucky yra kalnuota. Rytinėje dalyje kalnai siekia iki 4.000 pėdų augščio, vakaruose apie 300 pėdų.

Važiuojant vis tolyn į pietus, jau pamatėm pavasario žymes: jau žaliavo žolė, laukuose matėsi besiganą karvės, arkliai, kiaulės, avys. Čia jau dažniau lyjo, tuo metu kai pas mus Clevelande sniigo. Gauna sniego ir šalčių ir čionykščiai gyventojai, bet sniegas tuoj pradingsta. Vasario pradžia, o jau matėsi daug šviežiai suartų dirvų.

Kentucky yra žemės ūkio kraštas. Virš pusė gyventojų užsiima žemdirbyste ir arklių, galvijų, kiaulių ir paukščių auginimu. Kalnai apaugę miškais. Kalnuose yra anglies ir kitų mineralų.

Kentucky ūkiai dažniausia dideli: dvaro centro pastatai matosi patogioje vietoje. Visas ūkis apvestas, kiek tik akys mato, baltai dažytomis lentų tvoromis. Ir tai sudaro savotišką vaizdą.

Kentucky sostinė yra mažiukas, apie 12,000 gyventojų miestelis, Frankfort. Didmiestis yra Louisville, apie 370,000 gyventojų, pro kurį pravažiavom.

Louisville yra garsus degtinės varymo miestas. Čia išdirbama 25% visos šalyje išgeriamos degtinės. Kentucky garsi ir nelegale degtine, kurios kalnuose yra slaptų varyklų. Augštai kalnuose paprastai stovi ginkluoti vyrai, kurie saugoja nereikalingų žmonių prisiartinimą prie jų įmonių. Nušaunami ir federaliai agentai, kurie eina pas juos kratų daryti: jie dingsta be žinios.

Kita didelė pramonės Kentucky yra tabakas. Ir Louisville gaminama keletas šalyje naudojamų populiarių cigaretų rūšių. Sporto srityje, Kentucky pagarsėjus lenktyinių arklių auginimu. Kitiems tikslams Amerikoje arkliai skaitosi jau beveik praeities dalykas.

Pravažiavom ir pro Fort Knox tvirtovę, kur neaugštuose kalnuose, giliai žemėje, išmuryti Amerikos aukso sandėliai. Tai apie 600 mylių į vakarus nuo Washingtono. Dabar kaip tik, mums pravažiuojant, čia naujasis U.S. iždininkas, su savo štabu, buvo atvykę aukso — apie 22,000,000,000 dolerių vertės — patikrinimams. Aukso sandėliai svečiams neprieinami. Auksas laikomas suliedintas į plytas 28 svarų sunkumo. Kiekviena plyta verta $14,000. Vyrai, kurie kilnoja tas aukso plytas dėvi plienu aplenktais galais batus, kojų pirštų apsaugai nuo sumušimo, jei aukso plyta iš rankų išsprustų.

Ne visas auksas čia laikomas. Dalis yra išleista pinigais, ir tas sukrautas Washingtone, Philadelphijoje ir kitur. Auksinius pinigus Amerika nevartoja jau nuo 1933 metų depresijos laikų, kai prez. Roosevelt atšaukė visus auksinius pinigus. Seniau, auksiniai pinigai apyvartoje maišėsi lygiai su popieriniais ir sidabriniais.

Nuostabu buvo matyti, kad privažiuojant nuo Louisville į Fort Knox visas kelias abiem pusėm nužymėtas alinėmis. Tai užeigos tvirtovės įgulai laisvą laiką praleisti. Tvirtovės kareivinės sudaro puikų, modernų miestą.

Mūsų kelias toliau į pietus ėjo pro prezidento Abraomo Lincoln'o gimtinę, prie Hodgeville miestelio, kur yra jo gimtasis 116 akrų ūkis. Dabar ūkis suvalstybintas ir paverstas istoriniu tautiniu parku. Ir kitas gretimas ūkelis, 24 akrų ploto, kartu suvalstybintas. Tai jo senelio ūkis, kur laikoma seni pastatai.

Lincoln savo gimtinėje gyveno tik pustrečių metų. Paskiau jo tėvas pradėjo kilnotis po Indiana ir Illinois, geresnių gyvenimų sąlygų ieškant, kol pagaliau apsigyveno Illinois.

Šis Lincoln'ui dedikuotas paminklas ir yra paskutinis pietinėse valstybėse, nes kitur visur pietuose jis ir šiandien nekenčiamas, net nepripažįstamas prezidentu. Pietiečiams to laikotarpio prezidentu buvo Jefferson Davies. Jam visur pastatyta paminklai.

Tolerantiška federalė valdžia, po pietiečių sutriuškinimo, visai nesikišo į jų "vidaus reikalus". Tat ir jie gerbia tą, ką nori. To pilietinio karo pietiečių vadas generolas Lee, atsižymėjęs kovose, bet pagaliau pralaimėjęs, lygiai gerbiamas ir pietiečių ir šiauriečių. Jo dvaro rūmai, netoli Washingtono, dabar yra nusavinti ir paversti muziejum.

(Bus daugiau)

KAIRIEJI LENGVAI NEPASIDUODA

Senatoriui McCarthy toliau veda komunistų įtakos tyrinėjimus mokyklose ir kitose įstaigose, kartu State Dapartmente ir Voice of America, kur jis išriausia daug komunistų. Bet komunistai nenusigąsta: jie iš savo pusės varo atkaklią kovą prieš tą senatorių, bandydami jį žeminti ir visokius priekaištus jam daryti, įtardinėti jį "raganų medžiojimu" ir t.t. Tuo nori įvaryti kylį tarp jo ir prezidento ir visos respublikonų administracijos.

Kongresas į McCarthy ir kitų vykdomus tyrinėjimus deda daug vilčių, nes vėl paskyrė, 315 balsais prieš 2, $300,000 sumą tolesniems tyrinėjimam vesti. Nors kairieji nori sulaikyti visas kongreso pastangas gilintis į komunistų veiklą, bet Kongreso komisijos jau iškėlė konspiracijas, kurias nepajėgė iškelti nei FBI.

Kokie yra sunkumai atsikratyti senos Trumano administracijos įtakos parodo, kad ir šis faktas: Vidaus Saugumo departamente tarnauja apie 35,000 Trumano laikais pasamdytų valdininkų, nuo augštesnių iki paprastų raštininkių, kurios pasiliks savo vietose, nes tai užtikrina civilinės tarnybos įstatymas. Eisenhoweriui tenka dirbti su priešinga armija, kuri gali varyti savo kenksmingą darbą toliau, nes kai kurie augštesnieji to departamento valdininkai visai neparodo nuolaidumo naujai administracijai.

Ta pati kliūtis neleidžia Eisenhower'io administracijai nei mažinti valstybės išlaidas, nes Trumano prisamdyti milionai tarnautojų kovoja už savo vietas naudodamiesi visais įstatymais. Visi pripažįsta, kad federalės valdžios tarnautojų armijos yra žymiai perdidelės, tačiau jas sumažinti nėra lengva, kol Kongresas nepraves atitinkamo įstatymo.

Dulles taip pat negali atsikratyti virš 30,000 senųjų Acheson'o paliktų State Departmento tarnautojų. Ir tik vos apie 150, kuriuos prezidentas skiria, pateks į departamentą naujų tarnautojų.

RIMA

A. MAŽEIKA

Kai Tu, saulės įkaitintu pajūrio smėliu bėginėjus, prieš mane sustojai ir šypsodamosi padavei saujelę margų akmenėlių ir gintaro trupinėlius, pagalvojau:

— Mažoji Mergaite, aš palieku ir Tave, ir jūrą, ir saulės įkaitintą smėlį, tačiau tikiu, kad ateinančių dienų lemtis yra atžymėjusi mudviejų naują susitikimą. —

Tu mažais žingsneliais nusivijai drauges, o aš palikau pajūrį, širdyje nešinas Tave ir Tavo dvi dideles, dar vaikiškas, pasakiškai juodas akis.

* * *

Nuo tos dienos aš žinojau, kad Tu jau mano žemėje esi. Žinojau, kad Tavyje slypi mano laimė, kad Tu mano artumose gyveni ir aš Tavęs jieškojau, ilgėdamasis ir vakarais ir dienomis. Nuo tos dienos Tu persekiojai mane savo paslaptingomis, besišypsančiomis akimis: vakarais aš regėdavau Tave manąjame pasiilgime, o naktimis ateidavai Tu manuosiuose sapnuose ir šventoje nakties tyloje kuždėdavai man žodžius, puikesnius už vaikystėje girdėtas pasakas, meilesnius už motinos bučiavimus...

* * *

Ir slinko metai...

Sodo lakštingalos atnešdavo žydinčius pavasarius. Puikiojo sodo žieduose Tu man vaidendavais anų dienų mažąja mergaite, o tamsiosios našlaitės primindavo man Tavo juodąsias akis. Eiant kalnų upelio kraštais, jo skambus čiurlenimas man skambėdavo Tavo balsą, o ežero lelijų žieduose matydavau Tavo mažutę galvelę ir pečius, dengiančius ilgų, tamsių plaukų garbanėlėmis.

Rugių laukuose matydavau Tave bėgančią jų bangomis, o išplaukusios jų varpos lenkdavosi prieš Tave ir už Tavęs... Rugiepjūtės metu, slapstydamosi nuo gubos už gubos, Tu įviliodavai mane į nušienautas lankas ir palikdavai klausytis žiogelių čirškimo, padangėse iškilusių vyturėlių vidudienio dainos.

Kai išdrikę voratinkliai lyg šmėklos ore vingiuodavo, Tu, prisidengusi jų šydu, mano vizijose plaukdavai auksinės rudens saulės keliais, tartum pasinešusi su į pietus pasiruošusiais paukščiais.

Ir žiemą Tu nepalikdavai manęs vieno: iškildavai Tu į žvaigždyną, ir aš Tave stebėdavau ilgais vakarais pro savo mažutį langelį mažojoje žvaigždelėje šalia Aušrinės.

Praėjo daugel metų...

* * *

Praėjo daugel ilgėsio lydėtų metų...

Ir vieną vakarą, kada ore, lėtai skraidydamos mažutės, lengvos, baltos snaigės, tartum žvaigždelės leidosi pilkon šalton žemėn, aš atėjau į Tavuosius namus Tavęs pažinti. Tu man tuomet ištarei savo vardą ir Tavo balsas, kaip anų kalnų šaltinio čiurlenimas, aidu nuskambėjo mano širdyje. Tavo lūpomis perbėgo švelnus nusišypsojimas, o pirmą kartą pajūryje matytos juodosios akys tą akimirką man kalbėjo apie mudviejų auštančius džiaugsmo pavasarius...

* * *

Išblyškęs mėnulio veidas nuslinko už mudviejų lango. Laikrodžio rodiklis nuvijo pirmąją vidunakčio sekundę. Tada Tave aš palikau, šį kartą nešinąs jau bučiuotų vyšninių lūpų mielą svaigulį ir pirmosios meilės ašarą...

Po daugelio metų mudu susitikome lemties skirtiesiems mudviejų skaistiesiems vakarams.

* * *

Taip vijo vakaras vakarą.

Daugel mėnesienų vakarų prabėgo pro mudviejų langą. Daugel vakarų, skraidydamos ore, už lango birėjo pilkon šalton žemėn sidabrinės snaigės. Daugel vakarų aš palikdavau Tave, kai laikrodžio rodiklė praslinkdavo vidunaktį ir kiekvieną vakarą išsinešdavau Tavo vyšninių lūpų drėgmę, sidabrinę ašarą, kol priartėjo mudviejų pavasarių nusileidimas...

* * *

Ir vieną rytą Tu pasitraukei iš mano artumos...

Pasitraukei tada, kada atėjo žemei pavasaris, nešdamas žiedų kilimus lankose, puošdamas sodus, kalnus ir slėnius, kuomet visa palietė prisikėlimas...

Tau atitolstant aš dabar pasakiau:

— Mielas Angele, manoji Mergaite, palauk manęs! Aš ateisiu. Ateisiu greit, nešinąs trečiąjį mudviejų susitikimą — tikrąjį ir pilnąjį mudviejų pavasarį...—

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
KRITZER'S BAKERY
Finest Baked Goods and Dairy Products
14100 Kinsman Rd. LO 1-9725
Isser Kritzer, Prop.

We Extend Our Best Wishes
To Our Friends and Patrons
NIAGARA
GAS - COAL - OIL FURNACES
The Forest City Foundries Co.
2500 WEST 27th ST.

GREETINGS
To Our Friends and Patrons
BARTUNEK CLOTHERS
FINANCE YOUR APPEARANCE
A MODERN TEN-PAY-PLAN
14958 St. Clair Ave.
6529 Union Avenue
833 Procpect Avenue

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons
DR. A. N. BERGER
Optometrist
10545 EUCLID AVENUE
BROKEN LENSES QUICKLY REPLACED IN OUR OWN LABORATORY
GArfield 1-1556
Free Parking
Rear of Fenway Hall

To You All
BEST WISHES
HENRY J. PORTER
Optician
505 SCHOFIELD BLDG.
MA 1-5899

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
QUA BUICK, INC.
10250 SHAKER BLVD. RA 1-6000

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS
PEACOCK Cleaners, Tailors & Furriers
L. MUCCI & SONS
TRY US FOR YOUR CLEANING
YOU WILL BE SATISFIED
12914-16 FOREST AVE. SK 1-7232
8135-39 Euclid Ave. RA 1-9182

GREETINGS and BEST WISHES
To My Many Friends and Patrons
UNITED ERECTING COMPANY
4500 EUCLID AVENUE HE 1-3310

SVEIKINAME
Malonius Draugus ir Rėmėjus
MELROSE DISTILLERS, INC.
GOLDEN WEDDING—THREE FEATHERS
ECHO SPRINGS
1105 CHESTER AVENUE CH 1-6942

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons
THE F. W. ROBERTS COMPANY
OFFICE SUPPLIES and EQUIPMENT
SINCE 1890
WE FEATURE PENDAFLEX HANGING FILES
642 SUPERIOR AVE., N.W. MA 1-1910

GREETINGS and BEST WISHES
HAROLD L. BARBER
DISPENSING OPTICIAN
37 Years Experience Filling Oculists Prescriptions
716 National City Bank Bldg. PR 1-1700

Best Wishes to Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday
VICTOR ADDING MACHINE CO.
3222 CARNEGIE AVE. SU 1-0650

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
THOMAS CHURCH SUPPLY CO.
Complete Line of Rosaries, Medals on Chains, Votive Lights
CHURCH SUPPLIES AND RELIGIOUS ARTICLES
910 SUPERIOR AVE. CH 1-3168
(Across from St. John's Cathedral)
Evenings—Monday & Friday 'til 9 P.M.

Ar pažįsti šį kraštą

Daugiau skaito Anglijoje ir skandinavų kraštuose

Spauda — jos išaugimas ir jos bruožai

Šalia radijo, filmų, televizijos, spausdintas žodis jau ne vienas šimtmetis yra vienu didžiųjų viešosios nuomonės formuotojų krašte. Spauda — didelis ginklas ir jos įtaka labai žymi, nors per pastaruosius dešimtmečius ji bus sumažėjusi ir ypač dėl vis labiau plintančių kitų ryšių priemonių. Šalia radijo, spauda tėra tas veiksnys, kuriuo **labiausiai susidomėjo prekybos, pramonės atstovai ir juo naudojasi žymiai daugiau kaip kitais šaltiniais.** Spauda JAV iš dalies priklauso nuo jos didžiausių rėmėjų — prekybininkų ir todėl jos teigiamoji auklėjamoji įtaka negali būti tokia kaip Europos kraštuose. Tačiau šiaip spauda krašte labai išaugo ir jos išsiplatinimas bei nuolatinis augimas teikia gerą nuomonę apie kylantį gyventojų sąmoningumą.

Jei palyginti su Europos kraštais, tai spauda čia neturi ilgo amžiaus, patvaresnių tradicijų, tačiau kai kuriose srityse, kaip politinė laisvė, ji žymiai pralenkia savo europinius draugus. Ji šiame krašte atsirado britų kolonijose ir **Bostonas laikytinas spausdinto žodžio lopšiu Amerikoje.** Nors per Bostono uostą į Harvardą pirmoji spausdinimo mašina atgabenta dar 1638 m., tačiau tik 1690 m. tame pačiame Bostone Benj. Harris išleido pirmąjį spausdintą leidinį krašte "Publick Occurrences" ir jis buvo įsidėjęs miesto melagių sąrašą... Pirmuoju amerikiniu laikraščiu laikomas ne tas leidinys, bet Bostone 1704 m. balandžio 24 d. vieno škoto John Campbell'io išleistas "News-Letter". Tai buvo 82 metai po pirmojo Londono laikraščio ir 99 m. po pirmojo prancūzų laikraščio pasirodymo, gi vokiečiai turėjo spaudą dar 16 amž. Minėtas Bostono laikraštis, tik su 250 egz. tiražu, išsilaikė ligi 1776 m. Toliau Bostone 1719 m. pasirodė "The Gazette". Netrukus laikraščiai išėjo ir kituose miestuose. Šalia Bostono, **Philadelphia ir New Yorkas virto laikraščių leidimo centrais.** Philadelphia 1774 m. davė ir pirmąjį krašte dienraštį (daily) — "The American Daily Advertiser". Laikraščių skaičius vis augo ir pvz. 1810 m. dienraščių skaičius jau buvo pasiekęs 25.

Tai nebuvo spauda šių dienų prasme. Visi pirmieji laikraščiai, kurių daugiausia spausdinta 2000 egz. (Bostono Gazette) persispausdindavo Londono laikraščių pranešimus, laivų atplaukimo tvarkaraščius ir pan.

Spaudos augimas panašus ir į viso krašto plėtrą. Didėjo gyventojų skaičius, augo valstybės, miestai ir lygiagrečiai plėtėsi ir spauda. 1860 m. laikraščių skaičius jau buvo išaugęs ligi 3000, o 1880 m. jau buvo pasiekęs 7000. 19 amž. vidury pasirodė ir kai kurie didieji, įtakingieji dienraščiai, tebeiną dar ir šiandien, kaip "New York Times" (1851), "Cleveland Plain Dealer" (1843) ir kt.

Pirmajam pas. karui prasidėjus JAV spauda pasiekė savo didžiausio išaugimo laikotarpį— 1914 m. kraštas jau turėjo 2,250 dienraščių, 13,000 savaitinių leidinių ir 400 išeinančių du kartus per savaitę. Vėliau šie skaičiai kiek krito, tačiau laikraščių skaičiumi kraštas tikrai gali pasigirti. Kitur sunku rasti tokį reiškinį, kai kiekviena, **vos kelis šimtus gyventojų turinti vietovė, jau pasiskubina išleisti savo savaitraštį.** 1951 m. JAV turėjo 1773 dienraščius bendro 54 mil. egz. tiražo, sekmadieninių laikr. — 543 su 46 mil. tir., o 1952 m. buvo 8892 savaitraščiai su 17 mil. tiražu.

Nežiūrint kai kurių spaudos laisvės varžymo pasireiškimų, nepaisant buvusios cenzūros antrojo pas. karo metu (palyginus su kitais kovojusiais kraštais, tai nepaprastai švelnus varžymas), **spaudos laisvė krašte išsilaikė** ir ji garantuota ir konstitucijoje. 1951 m. buv. prez. Trumanui bandžius spaudą suvaržyti saugumo sumetimais ir Argentinos Peronui uždarius senąjį "La Prensa" laikraštį, šie įvykiai amerikiečių spaudą labai jaudino.

Iš kitos pusės, ne amerikiečius nemažai stebina ir per didelis jos spaudos laisvės išnaudojimas, kai beatodairiškai skelbiama įvairios karinės ar strateginės, priešui verkiant reikalingos žinios. Kraštas negalės pakęsti ir spaudos korespondentų laisvės varžymo. W. Oatis, amerikiečių spaudos atstovo suėmimas ir kalinimas Čekoslovakijoje, tai pavyzdys, kaip spaudos laisvė suprantama geležinės uždangos kraštuose. Tai sunku suprasti laisvos spaudos tradicijose išauklėtiems amerikiečiams, kurie jau **ne vieno karo metu yra parodę didelio objektyvumo ir nereto herojiškumo pavyzdžius.**

Korėjos karas jau parodė, kad daugiau šimto JAV karo korespondentų sugeba savo spaudos pareigas eiti pasigėrėtinai, kartais net per "gerai", turint galvoje nereikalingų žinių skelbimą. Jei dabar krašto spauda turi žymių palengvinimų medžiagos rinkimui ir tiekimui, kaip telegrafą, radijo ar telefoną, tai per abu spaudos gyvenimo šimtmečius būta įvairių sunkumų ir kliūčių. Pradžioje naudotasi arkliniais "ekspresais", spaudai tarnavo pašto balandžiai, žinias veždavo laivai, vėliau ir traukiniai, pagaliau lėktuvai ir radijas. Pirmasis pas. karas buvo paskutinis, kada žinios vėluodavo, nes ryšiams su Europa palaikyti naudotasi tik kabeliais.

Šių dienų krašto **spaudą plačiai aptarnauja spaudos agentūros.** 1848 m. įsteigtoji Associated Press, savo politines, ūkio ir kt. žinias tiekia 1733 krašto laikraščiams ir apie 1100 radijo stočių. Be to, per 2700 laikraščių aptarnauja už JAV ribų. Toliau minėtina International News Service, žinias svetur perduodanti radijo pagalba. United Press, aptarnaujanti daugiau 1000 laikraščių. Kai palygini kukliąją Lietuvos ELTOS spaudos agentūrą su keliolika laikraščių — žinių ėmėjų, netenka stebėtis JAV agentūrų įsigalėjimu, žinių greitumu ir jų skubiu perdavimu.

Jei Amerikoje kas nori išleisti anglų k. laikraštį, tai visai netenka rūpintis didele medžiagos dauguma. Išskyrus vietos žinias, tam leidėjui-redaktoriui viską, nuo iliustracijų-paveikslų, politinių komentatorių su žymiais vardais (Lipmann, broliai Alsop ir kt.) ligi Washingtono gyvenimo, užsienių įvykių apžvalgos, sporto, mados naujienų, comics piešinių, naujų virimo būdų, parūpins krašte **įsigalėję spaudos sindikatai,** kurių esama ligi 200. Už tų sindikatų tiekiamą medžiagą per metus sumokama apie 15-40 mil. dol. ir pvz. King Features, Inc. medžiaga pasinaudoja 2700 laikraščių, nemažiau kaip 1000 periodinių leidinių savo skiltis užpildo United Feature Syndicate paruoštais straipsniais ir iliustracijomis ir t.t. Belieka tik mokėti pinigas ir rūpesčiai atkrinta.

Krašto spaudai išsilaikymo rūpesčius žymiai sumažina ir prekybininkų, pramonės tiekiami skelbimai. **Jei ne skelbimai, tai JAV spauda vargiai būtų pasiekusi dabartinį savo išaugimo lygį.** Štai keletas duomenų: 1951 m. vietos skelbėjai tai spaudai davė skelbimų už 1,711 mil. dol. (tai sudaro 26%), o visam krašte besiskelbią, vad. nationaly, prekybininkai visiems laikraščiams išleido 514 mil. dol. O kas savaitę ar rečiau išeinantiems leidiniams, vad. magazine, iliustr. leidiniams (mūsiškai — žurnalams) tie prekybininkai kasmet sumoka per 500,000 dol. Jau tai pasako, kaip **dideliu prekybos įrankiu yra virtusi JAV spauda** ir nenuostabu, kad ligšiol dar nėra nutilę ginčai apie tai, ar tie skelbėjai negali turėti įtakos į pačių laikraščių vedamąją liniją. Paminėtina ir tai, kad viso krašto prekyba, pramonė spauda savo skelbimams naudojasi 42,6% (žurnalai — 8,6%), tuo tarpu radijas skelbimų gauna 10,5%, televizija — 7,4% ir t.t.

Dar kitas spaudos bruožas — jos palenkimas įtakingų bendrovių, vad. chains kontrolei. JAV rasime bent keletą tokių, finansiniai labai stiprių, spaudos sambūrių, kurie savo žinioje turi daugelį įtakingų dienraščių ir kelis šimtus laikraščių. Pvz. E. W. Scripps JAV spaudoje įsigalėjęs nuo 1880 m., 1951 m. miręs spaudos magnatas (palikęs per 200 mil. dol. turto) R. Hearst'as ir jo "chain" dar neseniai savo žinioje turėjo 17 dienraščių su 5 mil. skaitytojų, o 1948 m. tų laikraščių "savininkų" krašte buvo per 340. Ir čia bus priekaištų, kad be didžiųjų prekybininkų ir **spaudos magnatai galės varžyti spaudą.**

Ji susidurs su varžymais ir iš kitur. Jau apie treji metai, kai dėl popieriaus pabrangimo (jis pabrango 10 dol. už toną), nuo 1952 m. vis keliamų pašto mokesčių, kylančių atlyginimų ir mažėjančio pelno už skelbimus, **pradėtos kelti kainos laikraščiams** ir pirmoje eilėje tai palietė dienraščius. Daugely vietų dienraštis vietoje 5 ct. dabar kaštuoja po 7 ar net po 10 ct. Kraštas popieriaus spaudai sunaudoja 6 mil. tonų per metus (daugiau kaip kitur pasauly), tačiau pačios JAV jo pasigamina vos per 800,000 t., o visa kita įsiveža iš Kanados.

Nežiūrint didelių tiražų (New Yorko Daily News kasdien išleidžia per 2 mil. egz., Hearsto leidžiamas sekmadieninis dienraščių iliustr. priedas The American Weekly turi 10 mil. tiražo), nepaisant to, kad spaudos skaitymas auga (nors 1940-50 m. gyventojų skaičius krašte pakilo 15%, bet laikraščių pardavimas padidėjo 30,9%), vis dėlto, **JAV nėra pirmasis pasaulio kraštas spaudos paplitimo požiūriu.** Jis čia atsiduria septintoje vietoje ir jame iš 1000 gyv. spaudą skaito 354. Pirmoje vietoje eina D. Britanija (600), toliau seka Australija (455), Liuksemburgas (441), Norvegija (421), Švedija (416), Šveicarija (354).

Kraštas daug skirdamasis nuo senojo kontinento, išsiskiria ir savo spauda. **Joje atsispindi kraštas, jo gyventojų papročiai, pomėgiai.** Užsienio politika toje spaudoje atsiduria ne pirmoje vietoje ir skaitytojai ras tai, ko jie labiausiai ieško. Vedamųjų, politikos reikalams bus paskirtas vienas puslapių, daug puslapių bus skirta sportui, vienas būtinai Dick Tracy, Palooka ir pan. comicų nuotykiams, mados, valgių paruošimai, socialinis gyvenimas (vedybos, sužadėtuvės piniginių pasauly), filmos, radijas, TV — visa tai atsispindės toje spaudoje. Pirmieji puslapiai, kaip taisyklė, skirti žymiems įvykiams pasauly, kriminaliniams įvykiams, baseball rungtynių aprašymams ir tokiai **medžiagai, kuri padilgins eilinio amerikiečio nervus ir vaizduotę,** ar tai būtų pvz. nepaprastas gimdymas, užpuolimas ar žymaus asmens skyrybos. Čia spaudos žmonės nesivaržys smulkiais aprašymais. Bus patenkinama pilkajam žmogui. Jis juk tą spaudą palaiko, padeda jai plisti ir tik jo dėka ji virto galybe, su kuria tenka rimtai skaitytis ir valdžios viršūnėms.

Parengė V. Al.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Paini imigracijos byla

Atvykęs į Ameriką, pirmiausia sutinki, malonų, žvaliai apsirengusį šio krašto valdininką, kuris peržvelgia tave ir pradeda vartyti tavo popierius, dokumentus, o tokių, ypatingai dabar, būna daug sudėta į imigranto bylą. Čia pamatai savo jau seniai pamirštus dokumentus, kuriuos palikai Amerikos konsulate, gaudamas taip lauktą vizą į šį kraštą. Visai neseniai buvo taip su viena itale Mary ar Marija. Jos pavardės neminėsime. Tai buvo New Yorko uoste. Imigracijos valdininkas švelniai paklausė Marės — "Ar tai Jūsų gimimo metrikai?" Mergina, kiek pasinervinus linktelėjo galva. Ji turėjo ko nervintis, tad paraudonavo ir jos veidas.

Bereikalo toji italė būkštavo. Ji išlipo New Yorko didmiestyje, nešina savo metrikus, kurie rodė, kad ji gimusi Philadelphijoje ir todėl jautėsi tikra amerikietė, šio krašto pilietė. Tai buvo 1947 metais.

Čia kaip ir Italijoje ją vadino Mary, ji susirado darbą, draugus, na ir, gražiai italaitei ne ilgai trūko sutikti ir tariamai būsimą jaunikį. Jiedu kasdien ilgomis valandomis pasakojo vienas kitam apie savo jaunystes ir ruošėsi vestuvėms.

Mary savo jaunikiui papasakojo, kad jos tėvai 1906 m. atvyko į U.S.A. Susilaukė čia dukterį Mary ir 1910 m. grįžo atgal į Italiją. Amerikoje gimusi Mary Italijoje mirė. Toji Italijoje mirusi Mary buvo vienintelė jų duktė. Po jos mirties toji italų šeima susilaukė antros dukters, bet labai mylėję pirmąją dukrą ir antrąją 1947 m. atvykusią į Ameriką, taip pat krikštyjo Mary vardu, bet ne Philadelphijoje, o Italijoje.

Mary dar papasakojo, kad ji buvo Italijoje ištekėjusi, jos vyras žuvęs antrame pasauliniame kare, taip pat mirė ir jos tėvai. Ji skurdo viename mažame Italijos miestelyje. Kaip daugelis, taip ir Mary pamėgino gauti vizą vykti į Ameriką, bet kvota buvo perpildyta. Ilgai nelaukdama ji parašė į Philadelphiją ir iš ten gavo metrikus, kuriuose buvo įrašytas jos vardas Mary ir jos tėvų vardai. Tais metrikais remiantis Amerikos konsulas pripažino ją esant Amerikos piliete ir ji galėjo atvykti į šį kraštą.

Mary su savo jaunikiu susižiedavo ir ruošėsi vestuvėms. Dar arčiau juodviem susipažinus, Mary pradėjo šalintis savo jaunikio, nes pradėjo jo nemėgti dėl jo kai kurių silpnybių.

Neilgai trukus, Mary ištekėjo už kito. Pirmasis jos jaunikis keršto vedamas ją įskundė Amerikos imigracijos įstaigoms, kurios greitai išaiškino, kad Mary įvažiavo į Ameriką savo sesers gimimo metrikais. Žodžiu, įvažiavo į Ameriką svetimais dokumentais ir tuomi apgavo Ameriką.

Marei gresė ne tik deportacija, bet ir bausmė už laikymąsi save Amerikos piliete, kuria ji niekad nebuvo.

Prasidėjo tardymas ir kiti visi nemalonumai. Prieš deportavimą jai gresė net ir bausmė.

Marės byla buvo viena painiausių imigracijoje. Jos byla susidomėjo imigracijos bylas vedąs akvokatas J. G. Watsky, 171 East 86th St., New York, N. Y. Jis su svetimšaliais turėjo daug reikalų. Ilgesnį laiką dirbo Imigracijos departamente ir po antro pasaulinio karo buvo komisijoje, kuri valdė priešo valstybių turtą Amerikoje. Nors Mary byla buvo beviltiška, bet advokatas J. G. Watsky ėmėsi ją ginti prieš Jungtines Amerikos Valstybės įstaigas.

Ilgai truko, kol šiam advokatui pasisekė įrodyti, kad Mary visai nežinojo, kad ji gimusi Italijoje, nes ir ten ją pagal jos seserį vadindavo "the little yankee", Amerikos įstaigos taip pat pripažino, kad įleidžiant ją į Ameriką buvo padaryta "bona fide" klaida. Mary gavo leidimą išvykti į Kanadą ir grįžti teisėtu keliu.

GREETINGS
To Our Lithuanian
Friends and Patrons

The U. S. Wallpaper and Paint Co.

6001 EUCLID AVENUE

HE 1-6944

Greetings and Best Wishes
To You All

SHERWIN HARDWARE CO.

Plumbing, Electrical Supplies, Glazing—Headquarters for Sherwin Williams Paints and Varnishes

740 EAST 185th STREET

IV 1-2092

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĘ

Metams tik 3 doleriai.

Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Išpardavimas! Vaikų ir merginų batai

SPECIALUS PIRKINYS! VELYKŲ LAIKUI!

- Moccasin Oxford
- U Wing Oxford
- Perforated Oxford

Jūs norėsit pasinaudoti šiais nepaprastos vertės batais. Visi turi ilgai nešiojamus Panco Sports padus ir užkulnius. Vaikų dydžiai 8½ iki 12 Merginų dydžiai 12½ iki 3. Pilni pločiai.

$3

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Šaukite CH 1-3000.

The May Co.'s Basement Children's Shoe Department

Clevelande IR APYLINKĖSE

VYSK. BRIZGIO PASKAITA

L. Bendruomenės Clevelando sk. kviečiamas Vysk. V. Brizgys šeštadienį Clevelando lietuviams kalbėjo apie lietuvybės išlaikymo klausimus. St. Barzduko pristatytas klausytojams, vyskupas palietė daugelį opių klausimų, tarp kita ko nurodydamas, kad nėra tikslu lietuviškai nekalbančius laikyti ne lietuviais (jis davė ir pavyzdžių, kaip lietuviškos kilmės amerikiečiai dažnai patys stengiasi pramokti lietuviškai). Vyskupas paskatino, ypatingai neseniai atvykusius tautiečius, eiti į lietuviškai nekalbančių lietuvių kaipo žmonių tarpą, o bendruomenės veikėjus ragino daugiau rūpintis ne sąmoningais lietuviais, bet ypatingai tais, kurie nebesireiškia lietuviškam gyvenme.

KULTŪROS FONDO NARIŲ SUSIRINKIMAS

LKF visuotinis narių susirinkimas, kuriame bus svarstoma LKF tolimesnė veikla, šaukiamas Lietuvių salėje kovo mėn. 29 d. 11:30 val.

Narių dalyvavimas būtinas. Ir visi, besidomintieji lietuviškos kultūros reikalais, prašomi atvykti.

MOKYTOJ. DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Kovo 28 d. (šeštadienį) 7 v. 30 min. Lietuvių salėje kviečiamas Mokytojų Draugijos susirinkimas. Bus naujos valdybos rinkimas, pranešimas apie galimumus mokyti Amerikos mokyklose (pasikalbėjimas su Board of Education pareigūnais), V. Kavaliausko paskaitėlė "Amerikos mokykla ir mūsų uždaviniai".

Prašomi dalyvauti visi Clevelande gyveną mokytojai.

Valdyba

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS

Kovo mėn. 29 d. Lietuvių salėje 11 val. 30 min. įvyks L. Teisininkų Draugijos Clevelando Skyriaus narių visuotinis susirinkimas. Dienotvarkėje adv. J. Smetonos paskaita apie USA teismus. Į paskaitą kviečiama atsilankyti ir neteisininkai, kas tik įdomaujasi apie šio krašto teismų santvarką.

LANKĖSI CHICAGOJ

Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas, spaudos ir organizaciniais reikalais, praėjusį sekmadienį lankėsi Chicagoje.

JŪRŲ SKAUTŲ VAKARAS

Clevelando jūrų skautų vienetas Naras, balandžio mėn. 11 d. Lietuvių salėje rengia jūreivišką vakarą. Programą išpildo solistė A. Stempužienė, A. Bielskaus vadovaujamas jūrų skautų dainų būrelis ir A. Raulinaitienės vadovaujami jūreiviškų šokių šokėjai.

Vakaro pelnas skiriamas savam laivui įsigyti. Bilietai gaunami pas jūrų skautus ir Dirvoje.

AR JAU PAREMEI SAVO MOKYKLĄ?

Clevelando lituanistinės mokyklos tėvų komitetas š. m. balandžio 25 d. Lietuvių salėje tos mokyklos rėmėjams paskirstys šias dovanas: 1) pinigais 100,— dol.; 2) naują radijo aparatą firmos General Electric; 3) p. Samo paaukotą vyrišką šveicarišką laikrodį; 4) p. Obelenio paaukotą įpirkimo čekį, už kurį gausite įv. prekių pasirinktinai už 25,— dol. Ch. O'Bell krautuvėje (66th St. & Wade Park); 5) p. Šuopio paaukotą elektrinį laikrodį ir 6) eilę kitų dovanų.

Rėmėjo bilieto kaina tik 50 centų. Daugiau bilietų pirksi — daugiau dovanų galėsi laimėti — daugiau savo mokyklą paremsi.

Bilietai gaunami Dirvoje, Spaudos kioske ir pas platintojus.

AMERIKOS BALSAS

"Amerikos Balsas" pranešė, kad nuo kovo mėnesio 15 dienos, New Yorko pirmoji programa, Lietuvoje girdima septintą valandą vakare, bus duodama tik 13, 16, 19, 25, 31, 49 ir 251 metro bangomis. Clevelande ji girdima 11 val. ryto.

Ji kartojama trečią valandą ryto Lietuvos laiku 31, 41, 49 ir 251 metro bangomis.

Antroji New Yorko programa girdima Lietuvoje 12 valandą naktį (Clevelande 4 val. p. p.) duodama: 19, 25, 31, 41 ir 49 metrų bangomis. Ji Lietuvos laiku kartojama: — septintą val. 15 min. ryto — 31, 41 ir 49 metrų bangomis ir dvyliktą valandą penkiolika minučių dieną — 19 ir 25 metrų bangomis.

Trečioji, iš Europos duodamoji programa, Lietuvoje girdima 9 val. 45 min. vakaro. Ji irgi 2 kart kartojama.

SKINNER CLEVELANDE

Hanna teatre šią savaitę vyksta garsiosios amerikiečių teatro aktorės Cornelia Otis Skinner pasirodymas. Jis ypatingas tuo, kad aktorė visą programą išpildo pati viena, pavaizduodama 19 amž. pabaigos Paryžiaus 14 garsiųjų moterų charakterius. Ji, palydint muzikai, išpildo 23 dainas. Šis Skinner spektaklis, kuriam aktorė rengėsi trejetą metų, pernai su dideliu pasisekimu rodytas New Yorke ir kitur. (a)

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

Gydytojo šeimoje, trims mėnesiams ar ilgam laikui, reikalinga šeimininkė. Teirautis Dirvoje.

MANO ĮSTAIGOJ GALIT GAUTI ĮVAIRIŲ GERŲ NAMŲ

Vienos, dviejų ar keturių šeimų. Galima pirktį ir su mažu įokėjimu.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

GEROS FILMOS CLEVELANDE

Vieną savaitę rodyta filma apie krašto puolimą iš oro ("Invasion USA") vaizdžiai parodė būsimo karo baisumus ir gyventojams galės būti pamoka, kas įvyktų, jei kraštą užpultų priešo bombonešiai. Filma vėliau bus rodoma ir kituose kinuose. Miesto centre dar teberodomos dvi filmos, savo pastatymu ir meno lygiu priskirtinos prie pačių geriausių. Tai "Moulin Rouge", pasižyminti nepaprastai vykusiu spalvų pritaikymu, 19 amž. pabaigos Paryžiaus dailininkų gyvenimo pavaizdavimu ir labai gera vaidyba. Turės didelės sėkmės ir "H. Ch. Andersen", savo baletu, pasakų pavaizdavimu, spalvingumu, be suaugusių tinkanti ir jaunimui. Nuo Velykų jausią Chaplino kūrinį "Limelight" ir po jo pagarsėjusią ita- Lower Hall pradės rodyti naulų filmą su prancūzų komiku Fernandel "Don Camillo pasaulis." (a)

PAREIŠKIMAS

Skleidžiami apie p. Viktorą Degutį šmeižtai, kad jis pasišalino iš Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo, bufeto pardavėjo pareigų, dėl piniginių ar kitokių kokių nesąžiningumų, yra nepagrįsti ir neatitinka tikrenybei.

Povilas Šukys,
Amerikos Liet. Piliečių Klubo Clevelande Manager'is

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, 7 kambarių, gražus namas. Du garažai. Didelis sklypas.
1349 E. 81 St.
Tel.: RA 1-3309

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, 7 kambariai. Laisvas tuoj užimti. Parduodama pigiai.

Apžiūrėti nuo 4 val. vakaro iki 6 val.

Telef.: HE 1-0191

PARDUODAMAS NAMAS

Ansel Rd. Dvigubas plytinis namas 6-6. Du pabaigti kambariai trtčiam augšte, abejuose butuose. Kietmedžio grindys. Tinkami didelėm šeimoms. Parduodama ir dviems, įmokant po $3000.

CHIMES REALTY
1285 E 79 St.
EX 1-8468 UT 1-0323

PARDUODAMA

Pigiai parduodama vaiko baldai, vežimėlis ir žaislai.
1201 E. 87 St.
GA 1-6020

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770.
Pilnas komplektas $69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintėlį pasaulyje dulkių Siurblį — Sanitatorių su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaikančiu maišeliu. Su visais priedais $94.50 arba po 7.00 dolerius mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas.
Priimami užsakymai.

INDĖLIAI PRIEŠ BALANDŽIO 10-tą GAUNA 2% NUO BALANDŽIO 1-mos

MES MOKAME 2%

UŽ TAUPYMO SĄSKAITĄ

Apdrausta iki $10.000
F. D. I. C. Narys

BANK OF OHIO

921 HURON ROAD
and Our SIX Branches

PIRKITE SAVO BILIETUS DABAR!

METROPOLITAN OPERA

Bal. 13-18 Public Auditorijoj

PIRMADIENĮ, BALANDŽIO 13
RIGOLETTO
ANTRADIENĮ, BALANDŽIO 14
LA GIOCONDA
TREČIADIENĮ, BALANDŽIO 15
CARMEN
KETVIRTADIENĮ, BALANDŽIO 16
BORIS GODUNOV
PENKTADIENĮ, PO PIETŲ, BAL. 17
TOSCA
PENKTADIENĮ, VAKARE, BAL. 17
LA FORZA DEL DESTINO
ŠEŠTADIENĮ, PO PIETŲ, BAL. 18
DER ROSENKAVALIER
ŠEŠTADIENĮ, VAKARE, BAL. 18
DON GIOVANNI
SINGLE PERFORMANCE

KAINOS (nėra taksų)
$8.50, $7, $6.50, $5, $4, $3, $2, $1.20

UNION BANK OF COMMERCE
Centrinis Banko prieškambaris—9 g. prie Euclid — MAin 1-8300
Bilietų raštinė atidara 9 ryto iki 5:30
Kasdien (išskyrus sekmadieniais)
Naudojamas Knabe pianinas

ZINKA MILANOV

Clevelande įvykstančiam operų sezone aktorė ir dainininkė Zinka Milanov pasirodys "La Gioconda" ir "La Forza Del Destino." Plačiau žiūrėk skelbime.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, iškilmių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai,
vynas ir šampanas
(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

LANKYKITĖS SAVO KLUBE

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienių vakarais est. bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

ATIDARYTA NAUJA
LEIMON'S CAFE
VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienių vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui
ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Why Pay More?
CLEVELAND TRUST PERSONAL LOANS
ARE LOW-COST EASY TO ARRANGE
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarį kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalams Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patyrimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygutė apdrausta Federal Insurance Corp iki $10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.
6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Jūsų piniginės draugas yra MONCRIEF
šildymo ir oro atvėsinimo sistema
GASAS ALIEJUS ANGLIS
THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P. J. KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER ŠERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON
FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

GRAŽIOS VELYKINĖS ATVIRUTĖS
HAWAII SALŲ PALMĖS
VELYKŲ PUOKŠTĖS
DAUG VELYKŲ GĖLIŲ

APLANKYKIT
FRIENDLY FLOWER SHOP
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GArfield 1-7406).

Vydūną palydėjus į anapus

Trijų susitikimų prisiminimai

BALYS GAIDŽIŪNAS

1.

Tada buvo pavasaris, kaip ir dabar. Tik ne čia, kur nematau ir negirdžiu grįžusio giesmininko vieversio, o ten, Lietuvos laukų lygumose. Ten, kur mes dienų darbe ir nakties poilsy dažnai keliaujam...

Mokslo metai baigėsi, ruošėmės praktikos darbams ir egzaminams. Mūsų būrelis, mokslo metus užbaigdamas, nutarė pasikviesti su paskaita Dr. Vydūną, iš Tilžės, iš anapus Lietuvos sienos, iš prūsų Lietuvos, kaip tada sakydavom. Ir greit gavom laišką, kiek nejprasta rašyba rašytą, kad sutartu laiku Dotnuvoje bus ir žodį apie jaunystės idealus pasakys. Gavę laišką tarėmės tarpusavy, kaip tą brangų svečią priimti, kaip jam, o drauge ir sau daugiau džiaugsmo pasidaryti.

Sutartą dieną, dviejų arklių vežamoj karietoj, važiavau į geležinkelio stotį brangaus svečio pasitikti.

Iš traukinio išlipo toks smulkutis, baltas, žvalių akių vyras. Su manim tuoj pradėjo kalbėtis, kaip su labai seru pažįstamu, aiškinti kas atsitiko su jo broliais prūsais, aiškinti, kad ateis laikai, kada dar kelsis ginklų palaužti milžinai. Kada jo pasakojimą pertraukęs pasiūliau sėsti į mūsų šaunų vežimą, jis griežtai atmetė mano pasiūlymą, nes norįs pėščias paėjėti, Lietuva ir laukais pasidžiaugti.

Ką gi, ėjom pėsti. Jis net nedavė panešėti savojo mažo ryšulio, aiškindamas, kad kiekvienas savimi turi daugiau rūpintis ir kito jokiais sunkumais neapkrauti...

Vydūnui skirtam svečių kambaryje ilgai mes sukinėjom, pagal šiaurės rodyklę, lovą, nes esą, žmogus taip atsigulęs, kaip jis daręs, daug geriau pailsi. Kada jis kalbėjo apie poilsį, jis vis minėjo, kad **mano kūnui**, atseit tuometinio Vydūno tik vienai daliai, taip geriau. Ir iš tolimesnės kalbos įsitikinau, kad Vydūnas save labai aiškiai suskirstęs į dvi dalis: kūną ir dvasią. Kūnas tik laikinis žemės reiškinys, gi dvasia, atseit žmogaus tikrųjų turtų dalis, iš šios žemės vargų persikels į anapus ir ten toliau bus tobulinama, kol susilygins su dievybe.

Prisipažinsiu, kad toji Vydūno filosofija man tada mažai galvą laužė. Tada buvo pavasaris, soduose jau giedojo paukščiai, visu jaunuoliškumu veržėmės į gamtą ir džiaugsmą. Vydūnas mums rūpėjo ne su savo sunkia ir ne visuomet suprantama filosofija, bet kaip kovotojas Prūsų Lietuvoje dėl lietuvybės, kaip šauklys, šaukiąs atiduoti kas pridera savajai tautai, kaip stiprus dvasios vyras, kaip žmogus, mokąs ne vien tik save mylėti, bet gyvenimo sparnus tiesti plačiau ir ateičiai palaimingiau.

Ir mes Vydūną už tai mylėjom. Mylėjom, kaip savitą šaką, iš bendrojo lietuvių tautos kamieno išsitiesusią, šaką gražią ir originalią. Dažnai jo kalbų nesupratom, kaip ir anoj paskaitoj, kurios rengėju tada buvau, bet po kalbos jam visi ilgai plojom ir tarsi į jį norėjom ilgiau pasižiūrėti, ilgiau su juo pabūti. Jame tada matėm susikaupusį gėrį ir laimės troškimą visam pasauliui.

2.

Lietuvių laikraščiai paskelbė, kad Vydūnas, prasiveržęs pro geležinę uždangą, pasiekė Vakarų Vokietiją. Esąs taip nusilpęs, kad ilgesnį laiką turi gydytis.

Žinia, tada gyvenusiems tremties dienas, buvo ir linksma ir skaudi. Linksma, kad pagaliau ir Vydūnas išsilaisvinimo iš barbarijos. Liūdna, kad tokiame amžiuje visiškas nusilpimas gali pasibaigti iškeliavimu į anapus, kaip jis pats kad sakydavo.

Tuo metu Vokietijoje dėjau pastangas kiek galima daugiau tremtinių ir tremtinių stovyklų įstraukti į filminę juostą ir sudaryti žiaurios buities dokumentą. Pranešimas, kad atsirado iš už geležinės uždangos Vydūnas, mane domino ir filminiu požiūriu. Ypač norėjau paskubėti ir į dokumentinę juostą įtraukti.

Dienos ėjo, Vydūnas pasveiko, tat tik už poros metų šį savo sumanymą tejvykdžiau. Ir dabar džiaugiuos, kad tą įvykdžiau. Bent išviršinis žmogaus vaizdas filmose paliko gyvas daugeliui metų.

Tada, beveik tik filminiais reikalais pas jį atsilankius, Vydūnas buvo vėl kiek sunegalavęs. Vėl kalbėjo, kad **mano kūnas labai pavargęs**, galiu ištisomis valandomis išgulėti ir iš lovos nesikelti. Bet tada teigė, kad visi silpnumai greit kūną apleis ir vėl galėsiąs daugiau dirbti. Tada jis aprodė įvairių geradarių jam atsiųstus riešutus ir medų, džiaugėsi, kad tų geradarių jis taip gerai aprūpintas, kad galįs dar ilgai gyventi.

Filmuodamas norėjau Vydūną kiek galima labiau paimti natūralioj padėty. O ta natūrali padėtis buvo: Vydūnas savo baltus, kaip šimtmečio vaidylos plaukus, sujuosęs juoda juostele, kad jie išsisklaidę neuždengtų viso veido. Rankas susidėjęs ant krūtinės, tarsi šventasis vakaro maldai, bet eisena jau labai netvirta, siubuojanti. Pamenu gerai, išsivedęs į sodelį jį filmavau einantį. Buvo kiek vėjuota diena, ir Vydūnas, vėjui smarkiau pūstelėjus, svyravo į visas puses. Matydamas tą vaizdą maniau, kad visų mūsų keliai nežinomi, bet Vydūnui nedaug dienų bepaliko...

3.

Tretį kartą su Vydūnu matėmės kai min. B. K. Balutis lankėsi Vokietijoje. Detmolde buvo suruoštas priėmimas ir visą ilgą vakarą sedėjome drauge su Vydūnu. Čia turėjau progos išgirsti, kodėl Vydūnas pasidarė vegetaru, kodėl jis ir visiems kitiems nelinki valgyti mėsos. Tai esą žmogaus kūnui nuodai. Juk jam, esančiam dar jaunuolio amžiuje, buvo paskirtas labai trumpas laikas gyventi. Jis ryžosi save išgydyti nedavalgymu ir jis laimėjo. Jis tada papasakojo įvairių savo gyvenimo epizodų, kurie Vydūną charakterizavo, kaip labai stiprios valios vyrą. Ir toks jis buvo.

Gal nekorektiškai tada užsiminiau apie jo amžių. Ir jis, tarsi pajutęs mano slidų klausimą, atsakė, kad jo amžius, palyginti, dar labai nedidelis, nes jis žinąs visą eilę vardų, kurie laikydamiesi jo rėžimo, yra išgyvenę virš šimto metų. Ir tuo atsakymu pajutęs, kad Vydūnas nepatenkintas mano klausimu apie metus, pradėjau teirautis, kokius jis turįs ateičiai planus.

Tada Vydūnas savo planus maždaug taip nusakė: Pasiliksąs Vokietijoje, nes jam jau išrūpinta, kaip buvusiam mokytojui maždaug, pusantro šimto markių mėnesinė pensija. Iš tos pensijos, bičiulių paremiamas, jis galįs pilnai išgyventi. Turįs labai jaukų kambariuką, visų esąs mėgiamas, turįs rašyti daug sumanytų naujų knygų. Žodžiu, turįs pakenčiamas gyvenimo sąlygas, bet turįs ir daug naujų užsimojimų.

Taip pat jo svajonė esanti pamatyti Amerikos lietuvius. Jis mielai leistųsi į kelionę anapus vandenyno. Jis norėtų su paskaitomis aplankyti lietuvių kolonijas, o paskiau grįžti į Vokietiją. Iš Vokietijos, jis grįšiąs į savo Tilžę, kuri jo manymu, po naujo karo jau būsianti Lietuvos valstybėje.

Tai tokie tada buvo Vydūno planai. Eilėje Amerikos lietuvių kolonijų rodydamas ano laiko filmas esu susirinkusiems minėjęs, kad Vydūnas turi tokius planus. Žinomą, niekas jais negalėjo ir įdomautis, nes Vydūnas jau buvo ne tas Vydūnas, kuris buvo prieš 30 ar 40 metų. Gyvenimo našta ir skaudūs išgyvenimai, kad ir stiprios dvasios žmogui, buvo įspaudę savus pėdsakus.

Vydūnas tų savo paskutinių planų nebeįgyvendino. Bet jie buvo, palyginti, smulkučiai prieš jo atliktus didelius darbus. Vasario mėn. 26 d., jis buvo palaidotas Detmoldo evangelikų kapinėse.

MAŽOS POLITIKOS PAINIUOSE REZGINIUOSE

Testinumas

B. K. NAUJOKAS

I.

Tęstinumas, daugelio vadinamas iškilmingiau — kontinuitetu, irgi yra mūsų politinėse diskusijose skersai ir išilgai šukuota sąvoka. Per ilgesnį laiką ji "susišukavo" į visai ploną pluokštelį. Būtent, Lietuvos valstybės tęstinumo (arba kontinuiteto) problema jau nevienam atrodo lyg vien tik "Vliko-Lozoraičio" problema. Tai yra, jeigu kas stoja "už tęstinumą", tai skaitomas esąs tuo pačiu ir "už Lozoraičio" tezę, o jei kas stipriau stoja "už Vliką", tai tas jau kaikam reiškia, kad jis spjauna į Lietuvos valstybės tęstinumą... Žinoma, toks supratimas yra visiškai klaidingas.

Tauta savaime yra ilgalaikis tęstinis junginys, nors ir ne amžinas. Tautos asmenybę sudaro ne tik gyvoji karta, bet taip pat ir mirusios bei gimsiančios kartos. Juk gi jaučiamės, kad "mes" kadaise kovojom su kryžiuočiais, "mes" valdėm gudų rusų kraštus ligi Juodųjų jūrų, ir "mes" dar atstatę Lietuvą pasižymėsim kuo nors žmonijos istorijoj. O būsimosiose lietuvių kartos irgi kalbės — "mes" kentėjom nuo 20-tojo amžiaus barbarų, "mus" žudė ir kankino Sibire...

Valstybė irgi yra savaime tęstinis reiškinys kaip dėl to tautos tęstinumo. Valstybė, jeigu tik ji yra tos pačios tautos organizuota ar bent faktiškai dominuojama, pasilieka tęstinė ("ta pati") visai nepareinamai nuo savo formos bei santvarkos nors ir labai esminių pasikeitimų. Pavyzdžiui, Prancūzija šiandien vadinama "ketvirtoji respublika". Bet ir mūsų, ir pačių prancūzų akyse ji vistiek yra ta pati (tegu ir kitokia) Prancūzija, kaip Poincarė, kaip Napoleonų, kaip Robespiero ar kaip Liudvikų ar dar ankstyvesniais laikais. Na, o ką gi matome apžvelgę į Vasario 16 d. aktą? Kiek gi panašumo turėjo Lietuvos Respublika į Didžiąją Lietuvos kunigaikštiją? O tačiau Lietuvos Taryba Vasario 16 d. akte nesakė "kurianti" naują Lietuvos valstybę, o sakė "atstatanti"! Nei lenkų primestoji 1793 metų konstitucija, nei apie 125 metus trukusi rusų okupacija neužgniaužė Lietuvos valstybės tęstinumo idėjos.

Ši idėja gali likti gyva tol, kol gyva yra tęstinė tauta. Valstybės tęstinumas nėra griežtai surištas nei su kokiomis "Vliko-Lozoraičio" problemomis, nei netgi su pačia valstybės konstitucija, valstybės forma ar kitais jos požymiais. Ateityje, kai Lietuvos valstybė bus atstatyta, ji tikrai bus tęsinys ir ji tikrai bus tęsinys ir "Pirmosios Respublikos", ir Didžiosios Kunigaikštijos, visai nepareinamai nuo to, kuriuo būdu ir kokia bus nustatyta jos konstitucija, nepareinamai ir nuo to, kas ir kaip sudarys pirmąją jos valdžią. Tik vienas dalykas yra būtina Lietuvos valstybės tęstinumui išlaikyti. Būtent, kad tos valstybės pagrinde būtų tęstinė lietuvių tauta, reprezentuojama jos gyvosios kartos.

II.

Daugelis, atrodo, mano, kad Vlikas esąs priešingas Lietuvos valstybės tęstinumo idėjai, nes jis esąs linkęs eiti "revoliuciniu", o ne konstituciniu valstybės atstatymo keliu. Tai ne visai tiesa. Tai yra, jis mažiau ar daugiau yra linkęs nuo grynai konstitucinio kelio nukrypti, bet tai neliečia pačios valstybės tęstinumo. Pagaliau, dar ir dėl to atstatymo kelio "revoliucingumo" laipsnio pačiame Vlike, rodos, nevisiškai vienodos nuomonės.

Pradžioje, 1944 m. deklaracijoje, Vlikas buvo nusiteikęs beveik visiškai grįžti į tą patį tašką, kuriame valstybės veikimas buvo sutrūkdytas 1940 metų birželio 15 d. Deklaracijoj buvo įsakmiai pasakyta, kad Vlikas Lietuvos valstybę laiko tebeesamą (ir dabar mes laikomės tos pačios pažiūros), tik nurodo, kad jos vyriausių organų veikimas yra sutrukdytas. Maža to. Deklaracijoj buvo įsakmiai pareikšta, kad numatoma grįžti ir prie tos pačios konstitucijos, kuri veikė iki sutrukdymo. Tačiau toje pačioje deklaracijoje buvo pabėžta, kad toji konstitucija bus pakeista. Čia Vlikas numatė ir du nukrypimus nuo šimtanuodu nukrypimus nuo šimtanuošimtinio grįžimo į tą patį tašką.

Pirmas nukrypimas — pirmosios vyriausybės sudarymo planas. Tuo metu Vlikas žinojo, kad Respublikos Prezidento jau nėra gyvųjų tarpe, bet nežinojo, ar jis tos, paties Vliko tebeveikiančia pripažįstamos, konstitucijos tvarka paskyrė pavaduotoją, ar ne. Nežinia, kaip Vlikas vyriausybės klausimą būtų sprendęs, jei būtų žinojęs, kad konstitucine tvarka pavaduotojas yra paskirtas. Bet to nežinodamas, Vlikas rezervavo sau teisę sudaryti pirmąją vyriausybę. Tai buvo, greičiau, ne "revoliucijos" planas, o būtinybės diktuojama išeitis.

Antras nukrypimas nuo tos pačios konstitucijos — į konstitucijos pakeitimą Vlikas numatė eiti kiek pagreitintu keliu. Griežtai konstitucijos laikantis, būtų tekę numatyti, kad pirmas seimas ir pirmas prezidentas turi būti išrinkti veikiančių įstatymų tvarka, ir tik tie konstitucijos tvarka paruoštų konstitucijos keitimą. Bet Vlikas jau savo deklaracijoje numatė, kad bus padaryta "Respublikos Prezidento ir Seimo rinkimų įstatymų reforma pagal demokratinius rinkimų principus." Nors deklaracijoje to įsakmiai nebuvo pasakyta, bet atrodo, jog šią reformą Vlikas buvo pasirengęs irgi pats įvykdyti kitu būdu, negu konstitucijoje numatytas.

Tik toki nukrypimai nuo 1940 metų birželio 15 d. padėties tebuvo tada numatyti. Politiškai tuos nukrypimus numatyti buvo būtina. O kuo daugiau laiko praeina, tuo mažiau galimybių belieka formaliai begrįžti į tą patį tašką, juo daugiau perspektyvoj pasirodo neišvengiamų "revoliucijų", tai yra nutolimų nuo tada veikusios konstitucijos bei įstatymų.

Vėliau, būdamas jau emigracijoje, Vlikas net ir vadinamosios "vidaus politikos" sumetimais savo pažiūromis vis labiau ir labiau tolo nuo idėjos nors ir trumpam laikui formaliai grįžti prie paliktos konstitucinės santvarkos. Net nutarimai daryti vadovautis senesnės konstitucijos dvasia (ne konkrečiais jos nuostatais). Tačiau, kai 1944, taip ir vėlesnius nutarimus laikas graužia, ir šiandien sunku visiškai konkrečiai nusistatyti, kokią galės būti valstybės atstatymo eiga. Bet, kokia ji bebūtų, Lietuvos valstybės tęstinumo tatai nesugriaus.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

HICKORY GRILL

929 CHESTER AVENUE MA 1-6397

— Open Sundays —

PRIVATE DINING AVAILABLE

HOLIDAY GREETINGS
To Our Many Friends
from

The Humphrey Co

EUCLID BEACH PARK

Our Sincere Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

H. M. FERGUSON, INC.

Mercury Dealer

SEE THE NEW 1953 MERCURY CARS

THE FINEST MERCURY EVER BUILT

10318 LORAIN AVENUE CL 1-8430

BEST WISHES
To Our Many Friends

PHYSICIANS AMBULANCE SERVICE

DAY AND NIGHT SERVICE

Patients Moved as Doctors Prescribe

OXYGEN IN CASE OF EMERGENCY

All Cars Insured

Call Day or Night — CE 1-3344

DIRVA ★★★ THE FIELD

1953 m. kovo 26 d. Antroji dalis * Nr. 13
March 26, 1953 Second Section * No. 13

1939 m. kovo mėn. 23 d. Klaipėdoje

(Stambaus įvykio — smulkios pabiros)

V. KLAIPĖDIŠKIS

1939 m. kovo 23 d. Vokietija užgrobė Klaipėdos kraštą.

KLAIPĖDOS TURGAUS HALĖS VALGYKLOJE:

— Labryt.

— Labadė, labadė. Kapijos krūzelį?

— Krūzelį.

— Su wurfeliukais?

— Jo.

Kol atnešė "kapiją" — kalbą nukreipiau kita kryptimi, užklausdamas:

— Kur unkulis?

— O, ans numaršyravo į ovingį, ten pilna šėpių pribėgę, sako, ryt pats Belzebubas būsiąs.

— ???

— Unser Fuehrer Adolf Hitler, garsiai riktelėje moteriškė, matydama, kad padariau dideles akis išgirdęs apie Belzebubą...

— Tai ką unkulis ten vaktavoja?

— Jis, veizėk, dabar užims bingtą urėdą, bus bezirkio kaminkrėčių mistras, tai vaktavoja, kad galėtų su visais dideliais beamteriais ten būti.

— Tai ir Tu jau nešauksi čia daugiau "kapijos, kapijos", o rėksi "Kaaffeeee, Kaaafffeee."

— Nerėksiu nei "Kapijos" nei "Kaffeee", juk anie šunponiai tik Berlyne geria kapiją...

Ir tikrai, jau trečią dieną po to kai vokiečių kariuomenė užėmė Klaipėdą, tose valgyklose kavos jau nebebuvo galima gauti.

*

LIEPOJAUS IR PALANGOS GATVIŲ KAMPE:

Palangos g. atžygiuoja didelė kolona SA (rudmarškinių). Nustebau, nes vargiai buvo daleistina, kad vokiečių kariuomenei dar nespėjus užimti viso krašto — čia žygiuotų Vokietijos SA. Ir neapsirikau. Kai kolona priartėjo — pamačiau, kad tai pažįstami veidai, tik naujos uniformos. Tai buvo pirmoji Klaipėdos SA brigada, susidedanti iš klaipėdiškių, kurie Lietuvos laikais slaptai priklausė SA organizacijai. Kolonos pirmoje eilėje — pirmuoju vyru žygiavo V. F., kilimo iš Didžiosios Lietuvos, iki tol tarnavęs Klaipėdos geležinkelio stotyje, dalyvavęs šaulių ir kitose lietuviškose organizacijose...

*

PRIE GUBERNATŪROS:

Kad išvengus po kraštą siautėjančių vokietininkų užpuolimo ir galimų nesusipratimų, policijos direktorius buvo paprašytas prie Gubernatūros pastatyti savo, vokišką, sargybą. Bet pastatė ne policijos, bet jau iš anksto suorganizuoto taip vadinamo "ordnungsdienst'o" vyruką. Tai buvo K. jr. iš Nimerzatės, iki tol aktyviai dalyvavęs šaulių ir Santaros organizacijose. Ir sargyboje tebuvo užsivilkęs tik "Ordnungsdienst'o" švarką, marškiniai buvo nuo "Santaros" uniformos, o diržas ir kelnės, už kuriuos dar liko skolingas, — Šaulių Sąjungos...

*

IŠ PRIVATAUS BUTO LANGO PALANGOS GATVĖJE:

Kol vokiečių kariuomenė užiminėjo svarbesnius pasienio punktus, kareivines ir patį miestą — gestapo valdininkai iš Tilžės, su savo agentais iš Klaipėdos autonominės policijos, važinėjo po kraštą ir suiminėjo lietuvius veikėjus. Jau apie 11 val. 30 min. prie naujųjų Klaipėdos krašto seimelio rūmų, kuriuose įsikūrė gestapo, Palangos gatvėje — iš krašto grįžo pirmoji mašina su suimtaisiais, kurių buvo 5. Tarp jų pažinau senuką Klimkaitį — buvusį Vanagų šaulių būrio pirmininką; kitų pavardžių nebeprisimenu, tik atmenu tiek, kad tai buvo gerai pažįstami veidai buvusių šaulių ir Santaros veikėjų krašte.

*

PRIE ŽYDŲ SINAGOGOS SENAJAME TURGUJE:

Sinagoga jau buvo sudeginta ankstų rytą. Netiek sudeginta, kiek išplėšta ir apdaužyta. Visų žydų namų ir krautuvių (senasis turgus kaip tik ir buvo viena žydija) langai buvo išdaužyti. Bet stebėtina — niekas nestoviniavo aplinkui, niekas nesidomėjo, lyg maro nusiaustas kvartalas atrodė. Viename name dar buvo susispietę nespėjusieji ar nenorėjusieji pabėgti žydai. Jų paskui pasirodė iš viso dar buvo likę 400. Vokiečiai juos jau nebenorėjo į Lietuvą išleisti, bet Lietuvos įstaigų atkaklumo dėka buvo išgautas leidimas ir tiems 400 žydų išvykti į Lietuvą, nes jie buvo Lietuvos piliečiai, kaip ir visi Klaipėdoje ir krašte gyvenę žydai, savo balsus per seimelio rinkimus, atiduodavę už vokiškųjų socialdemokratų sąrašus...

*

STOTIES GATVĖJE:

Apie pirmą valandą, iš Tilžės traukiniu atvažiavo du klaipėdiškiai: tai Hans Spikereit (vadinęsis Jonas Špikeraitis) ir Otto Boehnke (vadinęsis Otonas Benkė) — pirmasis buvęs Klaipėdos pašto valdininkas ir Valstybinių Lietuvos Įstaigų Klaipėdos krašte valdininkų sąjungos pirmininkas, antrasis — pajūrinės Lietuvos radijo stoties telegrafistas. Abu šnipinėjo Vokietijos naudai — spėjo pasprukti kitapus Nemuno ir ten išsislapstyti iki kovo 23 d. 1939 m.

*

FRANCUKO KARČIAMOJE:

Liepojaus gatvėje buvo populiari karčiama vardu "Zum Franzel", kuri lietuvių tarpe buvo vadinama tiesiog "Francuku", arba sakydavome "eisime pas Francuką". Ten būdavo pusėtinai gera virtuvė, ir svarbiausia nebūdavo daroma skirtumo tarp lietuvių ir vokiečių, net ir po vadinamo "Anschluss'o", nors savininkai Gorny buvo partijos nariai, vienas iš jų augštas pareigūnas. Ten jau pirmą dieną buvo kimštinai pilna vokiečių iš Vokietijos — užkąsti "be kor-

(Perkelta į 3-čią pusl.)

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

All the Hot Water You Want

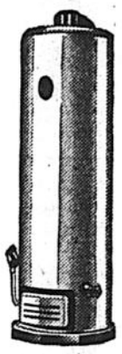

• Hot water for all the needs of your household... at the temperature you desire... automatically! Brilliant white, the Bryant is flat-based to eliminate cleaning underneath, sturdily constructed for long service. See it... you'll want it!

BRYANT GAS - FIRED Automatic Storage
WTER HEATERS
AUTOMATIC * UNDERFIRED * INSULATED *

BRYANT HEATER DIV.
A. G. E.
2110 EAST 21st STREET
CLEVELAND MAin 1-5732

GREETINGS AND BEST WISHES
Joseph Portaro PRESENTS
"THE NEW LOOK"
IN HAIRCUTTING and PERMANENT WAVING
Our experienced staff ready to serve you:
MR. JOSEPH PORTARO — MR. and MRS. FRANK PORTARO
FRANK PORTARO BEAUTY SALON
13918 Cedar Rd., University Hts FA 1-1415
13592 Euclid Avenue LI 1-9191

GERIAUSI LINKĖJIMAI
Visiems Mūsų Draugams ir Rėmėjams

Visi Moderniniai Patogumai

AR JUMS VISADA prireikia šveisti savo toiletą kada pasitaiko atsilankyti svečių, prieš jų atvykimą?

Tam patogus pagelbininkas šiądien yra SANI-FLUSH, geriausias disinfektantinis toileto įtalpos valytojas. Jis toks moderninis kaip ši minuta.

SANI-FLUSH išvalys jusų toileto įtalpą chemikališkai, prašalins plėtmus ir nešvarias susidėjusias gliaumes, užtikrins toileto įtalpą visai švarią, taipgi prašalins visokius kvapus, o tam nereikia pridėti jokio darbo.

Visiškai saugus visokioms toiletų sistemoms. Veikia minkštame ar kietame vandenyje.

PARSIDUODA visur dviejuose patogiuose didumuose. BANDYKIT musų išdirbamą MEL'O CLEANER ir vandans minkštytoją, tinka voniai, virtuvei ir skalbyklai.

The Hygienic Products Co.

BEST WISHES
To My Many Friends and Patrons
L. GOTTLIEB
CONTAINERS and RE-CONDITIONERS
8105 PREBLE AVENUE VU 3-0075

GREETINGS and BEST WISHES
NOTTINGHAM STEEL COMPANY
CLEVELAND, OHIO
4510 DIVISION AVENUE AT 1-5100

GREETINGS and BEST WISHES
BROWN BROTHERS COAL CO.
9533 WOODLAND AVE. 1173 IVANHOE RR.
9104 MADISON AVENUE
MU 1-2800 CE 1-2800

GREETINGS and BEST WISHES
BUILDERS STRUCTURAL STEEL CORPORATION
2912 EAST 34th STREET VU 3-8300

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
BUILDING LABORER'S
Local No. 310
JAMES O'TOOLE, SECRETARY
1220 Ontario St.

GREETINGS and BEST WISHES
THE McKEE PLUMBING SUPPLY CO.
Wholesale Distributors
BRIGGS KOHLER PLUMBING FIXTURES
3580 EAST 93 ST. BR 1-5600

Best Wishes to Our Friends and Patrons
DEPENDABLE SPRAY PAINTING Co.
1440 East 41st St. HE 1-4540

HOLIDAY GREETINGS
TO YOU ALL
KIFFER TOOL & DIE, INC.
Special Machine Precision Built Progressive Lamination Dies
5601 TILLMAN WO 1-2440-1-2

To Our Friends and Patrons
BEST WISHES
STRONG - KENNARD COMPANY
OPTICIANS
2044 EAST 9th STREET MA 1-0440

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
PARSONS AND PARSONS
MAKERS OF WATERPROOF FABRIC COLLARS AND CUFFS
Main Office and Factory — 413-15 Huron Road
413 HURON ROAD CH 1-7723

Best Wishes to Our Friends and Patrons
COTTON CLUB BEVERAGES
SAVE CAPS FOR EAGLE STAMPS
HE 1-8030

GREETINGS AND BEST WISHES
To Our Many Friends
IDEAL BUILDERS SUPPLY AND FUEL COMPANY
4720 BROOKPARK SH 1-1600

HOLIDAY GREETINGS
TO YOU ALL
THE KOEHLER RUBBER & SUPPLY COMPANY
MECHANICAL RUBBER GOODS
Compressors, Lubricating Equipment
3865 CARNEGIE AVENUE HE 1-8867

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
CARNEGIE EQUIPMENT COMPANY
2281 Scranton Rd. MA 1-3270

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
THE CLEVELAND BUILDERS SUPPLY COMPANY
COAL DIVISION
MARION BLDG. MA 1-4300

HOLIDAY GREETINGS
and
BEST WISHES
GARDNER CARTAGE CO., INC.
Responsible and Dependable Since 1913
2662 EAST 69th STREET UT 1-3800

Nuomonės

MŪSŲ PASISAKYMAI SPAUDOJE

Paskutiniu laiku dažnai pasirodo spaudoje paskirų skautų parašyti straipsniai: tiesioginiai ar netiesioginia šmeižią skautų vadus, ardą jų vienybę ir broliškumą.

Štai 1952. XII. 13 d., "Naujienų" "Skautijos Take", redaguojamam Pr. sk. v. v. sl. sj. John E. Gilun (kaip lietuviškai?) tilpo juokingas ir pasipiktinimą keliąs pasisakymas apie Chicagos "Aušros Vartų" ir "Lituanicos" tuntų skelbimą, "Draugo", (1952. XII. 10) skyriuje "Skautybės Kelias". Skelbime rašoma: "Pranešame visuomėnei, kad Naujienų dienraštyje sausdinamas, taip vadinamas "Skautijos Takas" yra redaguojamas be Chicagos skaučių ir skautų vadovybių sutikimo. Skelbiamos "Skautijos Take", bet kokios žinios ir informacijos nėra mūsų patikrintos ir neatstovauja mūsų nuomones, todėl nesame už jas atsakingi". Pasirašė — "Aušros Vartų" ir "Lituanicos" tuntų vadovybės.

Pažvelkime kaip į tai atsako "Skautijos Takas"? "Remdamiesi JAV konstitucija bei spaudos laisve, mes nepripažįstame "Jagodiškos" cenzūros".... Nejau, kas bando kam cenzūra užmesti? Rodos, ta pati laisvė leidžia ir Chicagos tuntų vadovybėms pareikšti savo nuomones, kad visa tai, kas "Skautijos Take" rašoma, dar nėra "Dievo žodis" ir neatitinka tuntų vadovybių nuomonės. Spaudos laisvė suprantama abipusiai, tad ar nevertėtų prieš tai su spaudos laisvės kodaksais susipažinti, gal tada netektų kaltinti antrosios pusės (Chicagos tuntų vadovybių) "jagodiška" cenzūra, siūlyti bilietą pas "Tėvelį Juozapą" ir pan. Rodos išėjus skautišką mokyklą, skelbiant broliškumą ir pasiremiant visa eile skautiškų titulų nelabai ir betiktų mūsų žodynam šis žargonas. Juo labiau, kad lietuviai skautai yra vienos Sąjungos nariai, vieno likimo broliai bei sesės.

Chicagos tuntų vadovybės, kaip PLSS vienetų vadovybės, turi teisę ir net pareigą pareikšti savo nuomonę, šiuo ar kitu klausimu, ir šia nuomonę reikia toleruoti. Nuo jų priklauso — ar "Skautijos Takas" yra laikomas jų oficiozu. Nepatinka, kreipkitės į PLSS Vadovybę, bet neskalbkite savo nešvarių baltinių viešai ir nepulkite demagogiškai. Šmeiždami Skautų Sąjungos padalinį, šmeižiate ir save patį — jos narį. Sunku beatskirti, kur prasideda vadovas ir kur asmuo, pagaliau tokiem reikalam yra "Mūsų Vytis" ir tuo būdu liksite savųjų tarpe, kam gi apie savo kivirčius visai lietuvių visuomenei skelbti.

Jei jau "Skautijos Takas" rimčiau savo skilčių neišnaudoja, ar nevertėtų jį iš viso palikti ir visą darbą nukreipti vaisingesne kryptimi? Darbo tiek daug, o tiek mažai padaryta! Norėtųsi, kad vyčiai, o dar prityrę vyčiai bei skautininkai jaunimą auklėtų gražiu pavyzdžiu, o ne šmeižtais ar negudriais — nepagrįstais išvedžiojimais.

Ar nereikėtų PLSS Vadovybei atkreipti dėmesį į panašius straipsnius ir padaryti jiems galą viešoje spaudoje. Nustokite drabstytis purvais ir raskite vieningą kalbą skautaudami!

A. B.

DIRVĄ UŽSISAKYTI galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS
THE PARAMOUNT STEEL & SUPPLY CO.
4217 E. 49 BR 1-0811

GREETINGS AND BEST WISHES
EMMETT MEADE
SLATE ROOFING CONTRACTOR
3288 EAST 130th STREET SK 1-8139

BEST WISHES
To Our Many Friends
LA GANKE & SONS STAMPING CO.
864 EAST 140th STREET GL 1-0278

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
B. OF L. E. AUDITORIUM
Corner of St. Clair & Ontario St.
Suitable for Lectures, Plays, Moving Pictures with Sound Effect. — Seating capacity 1,200—800 on first floor and 400 in the balcony. Convenient transportation facilities.
Frank W. Chopp, Mgr. Phone: CH 1-0733

Best Wishes to Our Friends and Patrons
EAGLE COAL CO.
WE GIVE EAGLE STAMPS
1880 CARTER AVE. MA 1-4067

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
ST. CLAIR BUILDERS & SUPPLY CO.
BUILDERS SUPPLIES—BRICK—CEMENT—LIME
20020 ST. CLAIR AVE. KE 1-6000

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons
THE ATLAS PAPER BOX CO.
J. H. Hass, Vice President and Treasurer
1849 EAST 65th STREET UTah 1-1191

BEST WISHES
UNITED PROVISION
CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

HOLIDAY GREETINGS
NEWMAN PONTIAC MOTORS, INC.
11628 EUCLID AVENUE RA 1-9493

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
HEILMAN FURNACE & APPLIANCE CO.
GAS — OIL and COAL FURNACES
750 EAST 152nd STREET GL 1-9063

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
LILA ROBESON
Formerly with The Metropolitan Opera
4900 EUCLID AVE.—Room 414 UT 1-3556

BEST WISHES
To Our Many Friends
HILDEBRANDT PROVISION CO.
3619 WALTON ME 1-3700

BEST WISHES
To Our Many Friends
THE LAKESIDE STEEL IMPROVEMENT COMPANY
5418 LAKESIDE AVENUE HEnderson 1-9100

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
JACOBSON FURNITURE CO.
Complete Line of Furniture
Appliances and Television
2847 LORAIN AVENUE WO 1-6287

GREETINGS and BEST WISHES
AMALGAMATED ASS'N. OF ST. & E. RY.
740 SUPERIOR AVENUE, W.
Harry Lang — Secretary

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
OHIO IRON WORKS
INDUSTRIAL STEEL FABRICATORS
877 ADDISION RD. EX 1-7625

GREETINGS and BEST WISHES
THE LAKE ERIE BUILDING MATERIAL COMPANY
Ralph J. Jones—Manager
1321 MARQUETTE HEnderson 1-5080

Mūsų skautai džiunglėse

"Skautų Aidas" Nr. 2 apstu žinių iš lietuvių skautų gyvenimo Venecueloje. Pernai per Kalėdas, kada kituose kraštuose mūsų skautai tedaro sueigas būkluose, Venecuelos liet. skautai turėjo smagią stovyklą džiunglių prieglobstyje. Čia juos pasitiko neįprasta augmenija ir gyviai. Jie pramoko manytis džiunglėse. Stovyklos metu medžiota, sekti pėdsakai, patobulintos skautiškojo patyrimo žinios. Skautams daug džiaugsmo suteikė gausūs svečiai — bičiuliai, kurie nebodami sunkių ir vos pravažiuojamų kelių, — atsilankė stovykloje. Šion stovyklon atsilankė iš Hong Kongo į Venecuelą atvykęs salezietis kun. Ant. Perkumas, kuris yra senas skautas ir vadovavęs skautams Hong Konge. Jis mūsų skautams įteikė kiniečių skautų dovaną — iš šaknų padarytus žiedus kaklaraikščiams. Mūsų skautai mainoms Hong Kongo skautams pasiųs iš šios stovyklos parsivežtą džiunglių augalų lapų rinkinį.

Kun. Ant. Perkumas sutiko būti lietuvių skautų Venecueloje Brolijos rajono dvasios vadu, tuo būdu įeidamas į Rajono Vadiją.

Venecuelos Rajono Vadeivos adjutantu paskirtas sk. vytis L. Baziliauskas.

Venecuelos Rajono Vadeiva vyresn. sktn. P. Neniškis yra pakviestas instruktorium to krašto skautų organizacijos sk. vadų paruošimo skyriun.

SKAUTAI ANGLIJOJE

Pranešama apie gražų liet. skautų-čių veikimą Anglijoje. Bradfordo Geležinio Vilko draugovė atšventė metines. Jai priklauso 33 skautai-tės: 2 vilkiukų skiltys, 2 jaun. skaučių ir 1 skaučių skiltis. Šis vienetas turi tendencijų augti, nes lietuvių kolonijoje esama daug mokyklinio amžiaus jaunimo. Sunkumų esama su būklu — tenka glaustis pas anglus skurdžiame rūsyje. Nepamirštami skautiškosios spaudos reikalai — pagal išgales prenumeruojamas "Sk. Aidas" ir "M. Vytis".

Manchesteryje įsisteigė Dariaus ir Girėno skautų-čių draugovė, kurią sudaro DLK Kęstučio sk. vyčių būrelis ir Voverių skiltis. Draugininkas pasktn. D. Dainauskas. Skautėms vadovauja paskilt. R. Palkimaitė.

SKAUTŲ SPAUDOS BARUOSE

Skaitytojų su džiaugsmu sulauktas "Sk. Aido" Nr. 2. Jame rašo: vyresn. sktn. Br. Kliorė "Vasario 16-ji", pasktn. kun. L. Musteikis — "35 Metai", skiltn. P. Dauknys — "Skilties Sueiga" ir "Į Viršukalnes", pasktn. A. Valatkaitis — "Trakų Pilis". Gražiai paminima jūrų sktn. B. Stundžios knyga — "Buriavimas ir Jūrininkystė" ir duodama žinių apie karo laivus bei ryžtinguosius anglų jūrininkus (jų tarpe buvo ir 5 jūrų skautai), kurie pasiaukojančiai atliko "Operation Frankton" žygį į Bordeaux uostą prieš vokiečių laivus. Liet. skautų žygiai plačiame pasaulyje aprašomi reportažuose — "Lietuviai Pan-Pacifico Jamboréje" ir "Kalėdinės Giesmės Venezuelos Džiunglėse" bei gausiame kronikos skyriuje "Mūsų Didžioji Šeima". Skelbiamos dalinės žinios iš Sk. Aido" platinimo vajaus rezultatų. Tas vajus baigiamas š. m. balandžio 23 d. Platintojai ir vienetai yra kviečiami pasispausti prieš vajaus pabaigą — pagerinti atsiektus rezultatus.

Cicagoje pasirodė spaustuvėje spausdintas "Mūsų Vyčio" Nr. 1 (51), kuris yra skiriamas skautų-čių vadovams ir akad. skautams-tėms. Šiame Nr. rašo: K. Palčiauskas — "Paskutinį LSS šefą Prisiminus", Pr. Pakalniškis — "Stiprinkime Skautišką Vienybę", Dr. D. Kėsiūnaitė — "Skautės Pasaulio Skaučių Šeimoje", V. A. Mantautas — "Atviras Laiškas Broliams", prof. Stp. Kolupaila — "Vanduo Tautų Išmintyje", kun. A. Trakis — "Dvasios Vadovo Evangelikams Skautams Reikalu", kun. V. Mažonas — "Skautai ir Religija", K. Kasperavičius — "Mūsų Ištikimieji Bičiuliai", St. Paulauskas — "12 Metų Skautas Padėjo Klaipėdos Sukilėliams". Skaitytojų laiškai, skautiškojo bei akademinio gyvenimo kronika bei aktualijos. Sveikintinas "M. Vyčio" "rūbo" pasikeitimas ir linkėtina dažnesnio pasirodymo.

(Perkelta į 4-tą pusl.)

1939 METAI KLAIPĖDOJE

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

telių". Senu įpratimu, ten užsuko ir iš kaimo atvykęs lietuvis J. B. Pamatęs jį vienas klaipėdiškis vokietis E. H. riktelėjo per visą karčiamą: "Nun, was bist Du jetzt, Du Szameit?" (Pagaliau, kas Tu esi dabar, Tu žemaiti?") J. B. taip pat garsiai ant visos karčiamos atkirto: "Jawohl Herr H., ich bleibe immerhin Szameit auch jetzt, werde aber sehen was wird aus Ihnen?" (Taip ponas H. aš ir toliau lieku žemaičiu, bet žiūrėsiu, kas bus iš Jūsų). Stebėtina — niekas neužsipuolė lietuvio (jis buvo ten gerai žinomas kaip senos lietuviškos klaipėdiškių šeimos narys), ir lyg H. pašiepimui kažkas iš kito karčiamos galo riktelėjo "bravo"...

GREETINGS and BEST WISHES
TO ALL OUR FRIENDS
CLEVELAND VAULT CO.
8616 BUCKEYE ROAD
CE 1-3538

We Wish Our Friends and Patrons a Pleasant Holiday
THE E. B. BROWN OPTICAL CO.
803 Union Commerce Bldg. MAin 1-2428

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
Judge
JOHN J. BUSHER
CHIEF JUSTICE — MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
MOR-FLO HEATER COMPANY
MANUFACTURING HOT WATER HEATERS AND PLUMBING SUPPLIES
2176 EAST 76th STREET UT 1-2300

Sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams
TAFT WOOD PRODUCTS CO.
Wood Turning of all Kinds — Industrial Wood Work
Lacquer — Paint and other Finishes
6520 CARNEGIE AVENUE UT 1-8050

GREETINGS and BEST WISHES
To My Many Friends
R. B. BISCUIT COMPANY
R. B. FAMOUS PRODUCTS
SOLD ONLY AT INDEPENDENT GROCERS
2515 BRIDGE AVENUE CH 1-6400

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons
STUDNEY'S GULF SERVICE STATION
THE FINEST SERVICE IN TOWN
SUPERIOR AVE. (Corner of East 66th St.)

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons
HANCOCK'S CANDY COMPANY
460 Woodland Ave. SU 1-0296

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons
MITCHELL RECAPPING & SERVICE STATION
FIRESTONE & MOHAWK TIRES
BATTERIES — RECAPS — VULCANIZING — ROAD SERVICE
650 Northfield, Columbus at Northfield Road BE 2-3300

HOLIDAY GREETINGS
To Our Friends and Patrons
CRYSLER PORRIS COMPANY
DODGE AND PLYMOUTH DEALERS—DODGE TRUCKS
Complete Line of Used Cars
9216 SUPERIOR AVENUE RA 1-8252

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
STAR ELEVATOR COMPANY
EAST 38th & KING AVE. HE 1-7900

GREETINGS and BEST WISHES
THE W. F. RYAN COMPANY
GENERAL INSURANCE
Insurance Since 1905
THE ARENA BUILDING EN 1-2200

GREETINGS
For a Pleasant Holiday
To Our Friends and Patrons
WIEHN'S BAKERY
For GOOD Baked Goods—See WIEHN'S
12429 ARLINGTON AVENUE GL 1-3756

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
SCHAAF ROAD COAL AND SUPPLY COMPANY
SCHAAF & VAN EPPS ROAD SH 1-1034-5

GREETINGS
To Our Many Friends and Patrons
MIKE SIMONELLI TRUCKING CO.
CITY-WIDE SERVICE—HOURLY CONTRACT BASIS
850 DECATUR COURT MA 1-8347

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
WILSON HI-SPEED
SERVICE STATION
8000 BESSEMER AVENUE DI 1-9807

GREETINGS
To Our Friends and Patrons
PARK AND TILFORD DISTILLERS CORPORATION
W. M. STEWARD OHIO MGR.
HANNA BUILDING CH 1-6153

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
ELECTRO PROCESSING COMPANY
PLATING AND SURFACE TREATING
4615 SUPERIOR AVENUE EX 1-1154

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
WATERLOO HARDWARE & PAINT COMPANY
We Cary a Complete Line of Hardware Supplies
FLOOR SANDERS FOR RENT
We Give and Redeem Eagle Stamps
16009 WATERLOO ROAD KE 1-1300

GREETINGS and BEST WISHES
A. B. C. GARAGE
GENERAL AUTO REPAIRING
All Work Done to Your Expectations
8829-33 ST. CLAIR AVE. GL 1-5630

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
JUDGE FRANK D. CELEBREZZE
MUNICIPAL COURT

BEST WISHES
To All the Lithuanian People
CONCRETE PIPE CO., OF OHIO
OLD MILES ROAD
LO 1-5367

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons
CONTINENTAL SOUND PICTURE CO.
Manufacturers of Special Photographic Equipment
2015 East 65th Street EN 1-5908

OUR SINCERE GREETINGS
For a Pleasant Holiday
To Our Many Friends

Each Savings Account Insured up to

$10.000

FEDERAL RESERVE INSURANCE CORPORATION

Member of Federal Reserve System

THE LORAIN BANKING CO.

600 BROADWAY LORAIN, OHIO

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

MARVIN HELF, INC.

GENERAL BUILDER AND CONTRACTOR

641 EAST 200th ST. RE 1-3420
CARNEGIE AND 100th ST. TY 1-3000

HOLIDAY GREETINGS
To Our Friends and Patrons

LOUIS EISENBERG HARDWARE

We Carry a Complete Line of Hardware Supplies

1169 East 79th St. EN 1-9381

BEST WISHES
To Our Many Friends

SLAGER MACHINE & TOOL COMPANY INC.

9401 Sandusky VU 3-7788

HOLIDAY GREETINGS
TO YOU ALL

NEO MOLD COMPANY

INDUSTRIAL SAND BLASTERS

2183 EAST 18th STREET CH 1-2225

MŪSŲ SKAUTAI...

(Atkelta iš 3 psl.)

Abu žurnalai yra iliustruoti originaliomis skautiškojo gyvenimo nuotraukomis.

AMERIKOS SKAUČIŲ GIMTADIENIS

Kovo 12 d. JAV skaučių organizacijai — Girl Scouts of America sukako 41 m. Skautes šiame krašte 1912 m. įkūrė Julia G. Low. Kovo 8-14 dienomis savaitę amer. skautės pardavinėjo visuomenėje populiarius pyragaičius — Girl Scouts Cookies. Šią sukaktį plačiai paminėjo ne tik pačios skautės, bet ir šio krašto radijas bei televizija.

NAUJAS SK. VYČIUS VADAS

Metinėje sueigoje sk. vytis vyresn. skiltn. Romas Fabijonas buvo išrinktas Chicagos skautų vyčių pulk. J. Šarausko draugovės vadu, kuris perėmė pareigas iš kadenciją baigusio sk. vyčio pasktn. A. Augustinaičio.

Vyresn. skiltn. Albertas Kerelis paskirtas Chicagos "Lituanicos" skautų tunto adjutantu, vietoje dėl nesveikatos iš šių pareigų pasitraukusio pasktn. Orento.

"Aušros Vartų" tunto skautės iš Bridgeporto atliks programą Balfo 3-jo skyriaus rengiamame vakare š. m. kovo 21 d. Lietuvių Auditorijoje. To vakaro pelnas skiriamas vargstantiems Vokietijoje lietuviams paremti.

SKAUTŲ KALENDORIAUS PLATINTOJAMS

Skautų kalendoriaus "Tauta Budi" platintojai prašomi pasiskubinti atsiskaityti už išplatintus egzempliorius. Pinigus siųsti adresu: Vyt. Skrinskas, 230 Brunswick Ave., Toronto, Ont., Canada.

SĄSKRYDIS PRIE NIAGAROS

L.S.B. Vadija praneša, kad yra gauta stovyklavietė prie Niagara Falls, Ont., Kanadoje. Toje vietoje birželio-liepos mėn. šaukiamas sąskrydis — stovykla Lietuvos skautybės 35 m. sukakčiai atžymėti. Sąskrydyje dakrydyje dalyvaus JAV ir Kanados rajonų skautų-čių vadovaivės, sk. vyčiai ir vyresniosios skautės bei akad. skautai-tės. Būsimieji stovyklautojai su nekantrumu laukia paskelbiant tikslų šios stovyklos laiką.

— SKS —

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ NEW BRITAIN, CONN.

Vietos organizacijos sukvietė valdybų narių pasitarimą ir nutarė balandžio 29 d. 3 val. Lietuvių svetainėje, Park St. sukviesti vietos lietuvių visuotiną susirinkimą ir įsteigti Lietuvių B-nės skyrių.

Susirinkimui sukviesti išrinktas ir Komitetas iš visuomenės organizacijų atstovų.

Į steigiamąjį Lietuvių Bendruomenės susirinkimą pakviestas ir Centro pirmininkas pral. Balkūnas.

Visi lietuviai kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti bendruomenės steigamajame susirinkime.

Britanietis

Seniausias ir gražiausiai iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Įsteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams $3.00
Susipažinti siunčiamas dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

HOLIDAY GREETINGS
To Our Friends and Patrons

Each Savings Account Now Insured

Up To $10,000

Federal Deposit Insurance Corporation
Member of The Federal Reserve System

THE CENTRAL BANK CO.

20tth STREET & BROADWAY LORAIN, O.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CLEVELAND CHAIN & MFG. CO.

Broadway and Henry MI 1-4200

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

SURPLUS VALUE CENTER

4636 ST. CLAIR AVENUE EX 1-6749

GREETINGS AND BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

THE UNIVERSAL CLEANING & DYEING CO.

UNIVERSAL BRINGS YOU UNHURRIED QUALITY
Cleveland's Finest Cleaners since 1883

Plant—1218-30 East 71st St. HE 1-8100

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE MILNER WALLPAPER AND PAINT CO.

6122 EUCLID AVENUE HEnderson 1-2707

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

N. J. POPOVIC, INC.

CHRYSLER — PLYMOUTH DEALER
CHRYSLER and PLYMOUTH CARS
SALES and SERVICE

8116 LORAIN AVENUE ME 1-7200

Best Wishes To Our Many Friends

C. C. ROBINSON REAL ESTATE CO.

10005 CEDAR AVENUE CE 1-2996

GREETINGS and BEST WISHES

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

Our Sincere Greetings and Best Wishes
For a Pleasant Holiday

CUDNIK FUNERAL HOME

1155 EAST 79th STREET UT 1-1591

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

JOHN L. MIHELICH

Attorney
And Member of Civil Service Commission

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

THE EVAN'S ENVELOPE & TAG CO.

1677 EAST 40th STREET HE 1-5919

BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE. PR 1-0190

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

JOHN'S MEAT MARKET

WE CARRY THE FINEST CHOICE MEATS

8008 ST. CLAIR AVENUE HE 1-1335

GREETINGS and BEST WISHES

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
TO ALL

THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 WEST 74th STREET AT 1-8600

Vargo mokykla - Tautos ateitis

(Rašo: E. BEINARAUSKIENĖ, SEEDORF b/ZEVEN VARGO MOKYKLOS MOKYTOJA)

Lietuvių tremtinių bendruomenė Vokietijoje, berods ne paskutinė savo skaičiumi (apie 8000) pasaulyje, savo ekonominiu pajėgumu neatsvertų tokių negausingų benedruomenių kokios randasi N. Zelandijoje ar Venecueloje. Nelabai tesuklysiu pasakiusi, kad 90-95% tos V. L. Bendruomenės narių tegyvena iš rankos į burną, jei iš viso turi ką į burną įdėti.

Ir štai, didele dalimi to ekonominio nepajėgumo pasėkoje, apie Vokietijoje likusiu lietuvius ėmė slankioti nutautėjimo šmėkla.

Ką bendro turi nutautėjimo pavojus su medžiagine padėtimi — pasakys ne vienas. Gi tai, kad, gaunant socialinę bedarbio pašalpą, o ja verčiasi 90-95%, **neįmanoma įsigyti lietuviškos spaudos, neįmanoma įsigyti būtiniausių vadovėlių ir kitų su mokyklos darbu susijusių reikmenų, neįmanoma pagerinti mokinių maisto ir neįmanoma, nors ir kukliai, atlyginti mokytojams.** Vaikams didelėje daugumoje nemačiusiems savo tėvynės, neįdiegsi lietuviškumo ir tėvynės meilės kibirkštėlės juos teišmokydamas tik paprasčiausios, ir tai labai pilkos, tik kasdienybę apimančios lietuvių kalbos. Ir tai daugumoje tik žodžiu, nes daugelis tremtinių, dėl dažnai ne nuo jų pareinančių priežasčių, ir patys savo gimtosios kalbos, ypač raštu taisyklingai nemoka.

Priaugantys vaikai ypač mišriose arba vadinamose "dvikalbėse" šeimose, lankydami vokiečių mokyklas, su aplinka santykiaudami vokiečių kalboje, ir dažnai namuose tegirdėdami vokiečių kalbą; daugeliu atveju, ne tik pamiršo ar primiršo gimtąją, nekalbant apie gimtosios kalbos subtilesnes formas, rašybą, sintaksę, gimtosios šalies geografiją, istoriją ir tautosaką.

Šį nutautėjimo pavojų laiku pastebėję, mūsų visuomeninės ir šalpos organizacijos, praeitais metais ėmė skatinti steigti stovyklose vargo mokyklas, žadėdami joms medžiaginės ir moralinės paramos. Daugelyje stovyklų įsisteigė ar steigiasi vargo mokyklos, kurios primena mažiesiems apie lietuvių kalbos grožį, apie jos vandenis, paukščius ir žvėrius, apie šimtmetines kovas su prispaudėjais ir supažindina su kitais, tėvynę ir jos žymiuosius asmenis, liečiančiais klausimais.

Šio darbo kilnumą ir reikalingumą — jaunosios kartos auklėjimą lietuviškoje dvasioje — gali suprasti kiekvienas, kuriam žodžio "Lietuva" skambesys ne buvusią gyvenamąją vietą teprimena, bet ir ošiančias girias, bei subatvakario vakare skambančias dainas.

Ne mūsų Vokietijoje betūnančių tremtinių kaltė, kad mes tokie piniginiai silpni, kad net savo vargingų mokyklėlių išlaikyti nepajėgiame, kurios vienos gali priaugančią kartą išgelbėti lietuvybei, kurios, kovodamos su įvairiausiais sunkumais, ryžtasi stoti į kovą su nutautėjimo banga kaip Šv. Jurgis su legendariniu slibinu.

Tokį tikslą prieš akis pasistačius kažkaip drąsiau kreiptis ir į taip visokiausių aukų ir įsipareigojimų varginamus užjūrio tautiečius, **prašant neužmiršti, mūsų jaunųjų, ir, paaukojant pagal išgales, įgalinti ir mūsų mažuosius nenutolti nuo tautos kamieno.** Tai auka, kuri tikrai atliks savo, kaipo aukos, paskirtį nes ji, ir sušelps, ir dvasioje sustiprins.

Mieli broliai, mielos seserys užjūriuose aš siunčiu ne sentimentais ir aimanomis persunktą prašymą, tačiau siūlau gerą progą investacijai Jūsų atliekamo cento, kurio palūkanos bus lietuviškai susipratęs, savo tėvų kalbą mokantis ir savo pavergtą šalį mylintis jaunimas, kuris jei mes palušime ar nebepajėgsime, toliau ves kovą už mūsų teises ir ateitį. Mes gi diegsime mūsų vaikams dėkingumo jausmus tiems, kurių dėka ir sunkiai uždirbto cento auka jaunasis prieauglis galės būti naudingas kitiems ir Tėvynei.

Tebūnie kiekviena auka skirta vargo mokykloms tiek aukotojo tiek gavėjo palydima šūkiu: "Vargo mokykla — tautos ateitis."

*

Šiuo metu Vokietijoje veikia 14 vargo mokyklų. Mokykloms reikalinga skubi materialė pagelba. Vargo Mokykloms aukas siųskite: BALF, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

ZELANDIEČIAI DOMISI MŪSŲ TAUTINIAIS RANKDARBIAIS

Zelandiečiai, kuriems teko matyti ar net gauti dovanų lietuviškų raštų rankdarbį, jais labai domisi ir vertina daugiau, negu savus. Ponia Svilainienė prieš kiek laiko buvo davusi Winton moterų rankų darbų parodai savo siuvinėtas staltieses, užuolaidas bei juostas ir už visus tuos rankdarbius gavo pirmąsias premijas. Ponios Šlikienės rankdarbis ėjo iš vienos parodos į kitą, kaip konkursinis pirmajai vietai laimėti. Ir virš 20 vietų jis tą pirmąją premiją laimėjo. Ponia Palaikienė ne vieną kartą apdovanojo zelandietį-ę tautiniais raštais išdailintom pirštinėm bei megstiniais. Visa tai rodo, kad nors ir mažu mastu, bet vis tiek nešama kibirkštėlė propogandos apie savo kraštą, taip tolimą Lietuvos šalį.

Vl. Butkienė neseniai skaitė paskaitą apie Lietuvą F.F.W.D. (Jungtinės Ūkininkų Moterų Draugijos) susirinkime Orawijoje. Šią paskaitą, kaip ir kitas tris, skaitytas kituose miestuose, ji gausiai iliustravo tautinėm juostom, mezginiais bei tautiniais rūbais. Zelandietėm moterim labiausiai patinka tautiniai rūbai, juostos ir lietuviškieji papročiai, k. a. vestuvės, pabaigtuvės ir kt.

Manome, kad ir daugiau panašių žygių daro mūsų moterys kitose N. Zelandijos vietose. Kartą sutiktas zelandietis gauna apsčiai žinių apie Lietuvą ir jau ne tik nebemano, kad Lietuva randasi kur tai prie Graikijos, bet ir savo pažįstamam apie ją papasakoja. Daugeliui mūsų dar vis sunku su anglų kalba ir dėl to negalime plačiau jiems nupasakoti apie savo kraštą. Čia ypatingai geri talkininkai yra inž. Vizgirdos išleistos knygos anglų kalba apie Lietuvą ir jos meną. Būtų gera, kad kiekvienas jų įsigytume ir arčiau supažindintume zelandiečius su mūsų Tėvyne Lietuva.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

THE GEOMETRIC STAMPING COMPANY

1111 EAST 200th STREET

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CITIES SERVICE PREMIUM
and
CITIES SERVICE REGULAR GASOLINES

THE CITIES SERVICE OIL CO.

6611 EUCLID AVENUE UT 1-4800

OUR SINCERE GREETINGS
For a Pleasant Holiday
To Our Friends and Patrons

THE POCAHONTAS OIL CORP.

PURE OIL PRODUCTS

1850 COLTMAN ROAD GArfield 1-1830

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

THE CANNON TAILORING CO.

Suits and Topcoats Made-To-Order

124 ST. CLAIR AVENUE Cor. East 2nd St.
CLEVELAND

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

NATIONAL LIMOUSINE SERVICE

Weddings Our Specialty

CAREFUL, COURTEOUS DRIVERS
FULL INSURANCE COVERAGE

2910 EAST 102nd STREET
SW 1-5130

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

JORDAN CAMERA & SUPPLY STORE

3802 WEST 25th STREET SH 1-5511

GREETINGS and BEST WISHES

FAMOUS FURNACE CO.

HYMAN BLAUDSHILD—PRES.

6420 WOODLAND AVENUE UTah 1-5700

A. PAUL TINCHER
HANDWRITING EXPERT
Expert on all Questions on Forgeries. — Age of Ink
Paper, Typewriting, Court Photographs
NATIONAL CITY BANK BLDG.
CH 1-2344—MA 1-7696 Evenings—WY 1-3666

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

UPTOWN PRESCRIPTION DRUG STORES

PRESCRIPTIONS OUR SPECIALTY

10543 Carnegie Ave. RA 1-2700
10431 St. Clair Ave. MU 1-3600
18599 Lake Shore Blvd. IV 1-9252

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

JOE LATINA & SON PLASTERING CO.

4438 TAMALGA DRIVE
South Euclid, Ohio EV 1-2407

Best Wishes to Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

O'BRIEN CUT STONE COMPANY

19100 MILES AVE. MO 2-6957

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WATERLOO DEPARTMENT STORE

Mr. H. Goldfarb - Mgr.

15504-12 WATERLOO ROAD IV 1-1204

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends

THOMAS J. UNIK INSURANCE CO.

INSURANCE AGENCY
EVERYTHING IN INSURANCE

UNION COMMERCE BLDG. TO 1-0200

Linksmų Valykų mūsų draugams

STANDARD FOOD MARKET

Pas mus maisto pasirinkimas geriausiai ir kainos pigiausios

854 EAST 185th STREET IV 1-5686

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

SPECIAL SCREW PRODUCTS CO.

5445 DUNHAM ROAD MOntrose 2-0031

Pradžios mokyklos Amerikoje

Nuo pat pirmųjų respublikos dienų, kiekviena valstybė, kaip kad yra pažymėta ir Amerikos Konstitucijoje, rūpinasi savo žmonių švietimu. Šiuo metu tarp sistemos belikęs mažas skirtumas, nors nerasime nė vienos valstybės kur jos būtų tos pačios, nerasime net dviejų mokyklų kur tvarka būtų ta pati. Tuos skirtumus gal sudaro pinigai skiriami nevienodai įvairiose valstybėse, o taip pat ir paskiruose miestuose kiek ir kaip švietimui skiriami finansai yra paskirstomi. Ne visose valstybės ir mokytojų kvalifikacijos yra vienodai vertinamos.

Beveik visose valstybėse mokytojams išduodami vienodi diplomai; tik Massachusetts jie kitoki. Nors ir tas vienodumas ir tai dar įvairuoja. Dvi valstybės sakysime, mokytojais priima asmenis, kurie tėra pabuvę vos vienus metus kolegijoje ir yra baigę keturius metus "high school". Daugumas gi valstybių reikalauja, kad pradžios mokyklos mokytojas turėtų nors kolegijos pažymėjimą: keturios valstybės reikalauja penkių metų. Labai mažai valstybių sutinka priimti į vidurinės mokyklos mokytojus asmenis, baigusius taip vadinamą "junior college".

Iš vis reikalavimai mokytojams labai kaitaliojasi, ir dažniausiai, ypač paskutiniuoju laiku, jie vis griežtėja. Juo labiau, kad mokyklų vedėjai paprastai yra visada griežtesni ir iš mokytojų reikalauja didesnio pasiruošimo. Tačiau, dar ir šiuo metu šiame krašte, ypatingai kaime, galima dažnai rasti mokytojus, kurių išsilavinimas ir pasiruošimas yra nepakankamas. Didžiosiose pramonės valstybės pradžios mokyklų mokytojų trūkumas yra tiek jaučiamas, kad paskutiniuoju laiku buvo išduota daugybė taip vadinamų "emergency sub-standard certificates."

Mokytojų pažymėjimai, arba kitaip tariant licenzijos, galioja įvairiems terminams. Yra galiojančių vos vienus metus, o taip pat ir visam gyvenimui. Paskutiniuoju laiku yra tendencija mokytojams išdavinėti laikinuosius pažymėjimus, siekiant, jog mokytojai ir tarnybos metu stengtųsi tobulėti: lankyti vakarines mokyklas, vasaros kursus ir kitais būdais šviestis.

Mokytojų atlyginimai taip pat labai įvairuoja. Tačiau bendrai imant jis yra mažesnis negu 10 metų atgal, kada apie 300,000 mokytojų metė savo pašaukimą ir stojo į ginkluotasias pajėgas ir karo pramonę. Iš jų tik maža dalis grįžo mokytojauti. Kadangi buvo nustatyta, kad pagrindinė priežastis buvo nepakankamas pradžios mokyklos mokytojo atlyginimas, visa eilę valstybių jį pakels.

Iš visų 48 valstybių 28 randame nuostatus, kuriais pradžios mokyklų alga nustatoma taip: pradedantiems mokytojams — nuo $1.800 ligi $2,400 metams; (nesvarbu ar jie dėsto pradžios, vidurinėj ar kolegijoje, jei jis turi B. A. mokslo laipsnį tai yra išėjęs keturių metų kolegijos kurą). Šie mokytojai po dešimties ar daugiau metų gauna pakėlimą nuo $3,200 ligi $4,000 metams. Bet, net ir dabar daugelyje neturtingesnių valstybių, ypač pietuose ir šiaurės vidurio bendruomenėse, dar žymus skaičius mokytojų tegauna mažiau negu $1,000 metams.

Visose valstybėse pradžios mokyklos mokytojus samdo vietinės mokyklos vedėjai. Beveik visur nuo jų priklauso mokytojo priėmimas ar atleidimas, išskyrus valstybes, kur tai yra numatyta valstybės nuostatuose. Visos valstybės šiuo metu yra priėmusios nutarimą visiems mokytojams užtikrinti, po tam tikros eilės metų, senatvės pensiją.

Vokietijos lietuviai dėkoja ir prašo

Rūpindamiesi, kad lietuviška spauda taptų prieinamesnė mūsų apylinkės nariams, sumanėme įsteigti biblioteką. Esame įsitikinę, kad biblioteka šiai apylinkei — lietuviams turės nemažos tautinės ir kultūrinės reikšmės. Bibliotekos užuomazgą sudaro kelių mūsų narių paskolintos ar padovanotos knygos, kurias jau daugelis net po kelis kartus yra skaitę. Keli asmenys, atsiliepdami į mūsų atsišaukimą spaudoj, yra atsiuntę keletą knygų ir kelis pundus laikraščių bei žurnalų, už ką jiems jaučiame gilų dėkingumą. Tačiau galite suprasti, kad viso to yra labai ir labai maža. Mes neturime lėšų, kad galėtume daugiau knygų įsigyti, nes beveik visi mūsų apylinkės lietuviai gyvena iš mažųjų pašalpų. Tad su skaudama širdim ir pavydu skaitome laikraščiuose apie išeinančius iš spaudos puikius leidinius, nes tos kultūrinės vertybės mums nėra prieinamos. Būtume labai dėkingi, jei galėtumėte mūsų organizuojamą biblioteką parėmt knygomis, žurnalais ir kt. Be to, maloniai prašome Tamstų laikraščio skltyse paskatint leidyklas, organizacijas ir pavienius asmenis, kad padėtų mums mūsų sumanymą įvykdyt, tuo prisidėdami prie lietuvybės išlaikymo ir lietuvių kultūrinimo darbo. Be lietuviško spausdinto žodžio mes smulkėjame ir skurstame dvasia. Kartu prašome duoti vietos Tamstų laikrašty čia pridedamai atsišaukimui ir padėkai.

Su geriausiais linkėjimais:

J. Mažeika

PADĖKITE IŠLAIKYT PRIAUGANČIĄ KARTĄ IŠTIKIMĄ MŪSŲ TAUTAI!

Stuttgarte ir jo apylinkėje gyvena virš 150 lietuvių. Tame skaičiuje yra gražus mokyklinio amžiaus vaikų būrys. Su liūdesiu tenka pripažint, kad vaikų nutautėjimas vyksta labai pastebimai. Kadangi čia lietuviai gyvena labai išsisklaidę, tai vargo mokyklai įsteigti susidaro sunkiai įveikiamos kliūtys, kurių svarbiausia — lėšų stoka. Jieškodama priemonių vaikų nutautėjimui sustabdyti ir rūpindamasi, kad iš jų užaugtų dori lietuviai patriotai, apylinkės valdyba nutarė tuo tarpu daryti bent kartą į mėnesį vaikų sueigas bei iškilas, laike kurių būtų ugdomas jų tautinis susipratimas, mokant juos deklamacijų, dainų, tautinių šokių ir patiekiant jiems žinių iš Lietuvos istorijos, literatūros, geografijos ir t.t. Valdyba tikisi, kad tokiomis priemonėmis galima bus pasiekti gerų rezultatų. Tačiau ir šitam tikslui reikia lėšų, būtent: vaikų kelionės išlaidoms apmokėti, užkandžiams, mokymosi ir žaidimo priemonėms ir t.t. Kukliai apskaičiuojant būtų reikalinga apie 15-20 dol. į mėnesį. Iš tėvų mes negalime nieko tikėtis, nes beveik visi jie pragyvena iš mažyčių pašalpų ir dėl to patys yra reikalingi paramos.

Mes prašome visus, kas supranta lietuvybės išlaikymo svarbą, ateiti mums į pagalbą. Pavieniui ar organizuotai. Ypatingas mūsų dėmesys krypsta į Stuttgarto, Fellbacho, Melbaerno, Nuertingeno, Schw. Gmuendo ir Ludwigsburgo stovyklose kadaise gyvenusius tautiečius, nes kaip tik mūsų apylinkėje susispietė tose stovyklose vargą vargę ir dabar jį tebevargstą lietuviai, kuriems nebuvo lemta emigruot. Būtų labai puiku, jei Stuttgarto atžalynas susilauktų nuolatinės rėmėjų grupės. Juk nuo vieno tokio rėmėjų būrelio priklausys keliolikos vaikų likimas. Tad lauksime! Mūsų adresas: **Litauisches Komitee, Stuttgart-Bad Cannstatt, Steinhaldenstr. 153/I, Germany.**

PLB Stuttgarto Apylinkės Valdyba

PADĖKA

Nuoširdžiausiai dėkojame p. J. M. Šalteniui, P. Gaučiui, P. Gudui iš Chicagos, L. Žitkevičiui, J. Andriuškevičiui iš Brooklyno ir A. Valiuškiui iš Middlebury už atsiųstas mūsų organizuojamai bibliotekai knygas, žurnalus ir laikraščius, o taip pat Lietuvių Bibliografijos Tarnybai už "Knygų Lentyną". Mes džiaugiamės, kad mūsų šauksmas neliko balsu, tyruose šaukiančiu.

Labai prašome ir kitus mūsų brangius tautiečius, kurie supranta, kad ne vien duona žmogus gyvas, aukot mūsų bibliotekai daugiau knygų ir šiaip lietuviškos spaudos, už ką būsime nepaprastai dėkingi. Mūsų adresas: **Litauisches Komitee, Stuttgart-Bad Cannstatt, Steinhaldenstr. 153/I, Germany.**

PLB Stuttgarto Apylinkės Valdyba

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

DAVIDSON MOTORS, INC.

YOUR
DODGE — PLYMOUTH
DEALER
COMPLETE
SERVICE FACILITIES
3140 WEST 25th STREET
ON 1-8440

Greetings and Best Wishes
To Our Many Friends

A. GORDON FURNITURE COMPANY

1729 Superior Avenue
PR 1-2622

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

FURNACE REPAIRS

We will inspect your furnace without charge—Any make. Cleaning—Re-Cementing—Gas Conversions Boiler Repairs—New Furnaces Installed
Time Payments

A. A. FURNACE & BOILER CO.

8445 BROADWAY **BR 1-0430**

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons

SMITH'S RESTAURANT

SERVING THE FINEST FOODS
A Modern Cocktail Lounge

Wines - Beer - Liquor

222ND AND LAKE SHORE BLVD.
RE 1-2787

For a Pleasant Holiday
GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND SLAG CO.

FIDELITY BUILDING

CH 1-7542

For a Pleasant Holiday
GREETINGS and BEST WISHES

PORTAGE MARKETS

7040 Wade Park Ave.	**ENdicott 1-0144**
7018 Superior Ave.	**ENdicott 1-2075**
8702 Hough Avenue	**RAndolph 1-2777**
1407 Hayden Avenue	**MUlberry 1-8550**

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons

CARPENTERS DISTRICT COUNCIL

CARL J. SCHWARZER, President

GEORGE SHEWRING, Secretary

To Our Many Friends
GREETINGS and BEST WISHES

GRABLER MFG. COMPANY

6565 BROADWAY

MIchigan 1-9260

To Our Friends and Patrons
BEST WISHES

FARMERS PRIDE

Cut-Up Poultry Stores

Our Cut-Up Poultry is Excellent, yet economical, for your Dinner Parties or Banquets.—All poultry and eggs come from our own farms direct to you.

10516 Euclid Avenue	**SW 5-7547**
3311 Broadview Road	**ON 1-1881**
2057 East 4th Street	**SU 1-4853**
16850 Lorain Avenue	**WI 1-6505**
17122 Kinsman Road	**SK 1-7228**
1270 Euclid Avenue	**PR 1-5390**